

TEMATICKÁ ZPRÁVA

Distanční vzdělávání v základních uměleckých školách

*Reflexe postupů a přístupů základních uměleckých škol
ve školních letech 2019/2020 a 2020/2021*

| červen 2021

2020/2021

Distanční vzdělávání v základních uměleckých školách

*Reflexe postupů a přístupů základních uměleckých škol
ve školních letech 2019/2020 a 2020/2021*

Tematická zpráva

Mgr. Tomáš Pavlas

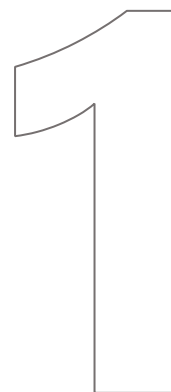
PhDr. Ondřej Andrys, MAE, MBA, MPA

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc.

Bc. Jiří Stárek

OBSAH

1 ÚVOD	6
2 SHRUTÍ HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ	8
3 ÚČAST ŽÁKŮ V DISTANČNÍ VÝUCE	10
4 ORGANIZACE DISTANČNÍ VÝUKY VE DRUHÉM POLOLETÍ ŠKOLNÍHO ROKU 2019/2020	14
5 ORGANIZACE DISTANČNÍ VÝUKY VE ŠKOLNÍM ROCE 2020/2021	20
5.1 DISTANČNÍ VÝUKA V HUDEBNÍM OBORU	20
5.2 DISTANČNÍ VÝUKA VE VÝTVARNÉM OBORU	21
5.3 DISTANČNÍ VÝUKA V TANEČNÍM OBORU	22
5.4 DISTANČNÍ VÝUKA V LITERÁRNĚ-DRAMATICKÉM OBORU	23
6 VYUŽÍVÁNÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ V DISTANČNÍ VÝUCE	26
7 TECHNICKÉ VYBAVENÍ PRO ZABEZPEČENÍ DISTANČNÍ VÝUKY	30
8 PODPORA PEDAGOGICKÝCH SBORŮ	32
9 HODNOCENÍ V DOBĚ DISTANČNÍ VÝUKY	36
10 KOMUNIKACE S RODIČI A ŽÁKY	38
11 DOPADY DISTANČNÍ VÝUKY PRO DALŠÍ OBDOBÍ	42
12 DOPORUČENÍ	46

Úvod

1 ÚVOD

Od nástupu pandemie nemoci covid-19 na jaře roku 2020 se Česká školní inspekce systematicky věnuje sledování a vyhodnocování realizace distančního vzdělávání. Tematické zprávy reflektující průběh distančního vzdělávání na základních a středních školách vydala Česká školní inspekce v květnu 2020 ([-zde-](#)), v listopadu 2020 ([-zde-](#)) a v březnu 2021 ([-zde-](#)), vzdělávání v mateřských školách v období nouzového stavu na jaře 2020 je shrnuto [-zde-](#). Mimořádná opatření a jejich dopady v podobě omezování osobní přítomnosti žáků na vzdělávání však významným způsobem ovlivnily také segment základního uměleckého vzdělávání, na který se Česká školní inspekce rovněž zaměřila.

V jarním období roku 2021 tak Česká školní inspekce provedla mimořádné tematické šetření v téměř všech základních uměleckých školách (dále také „ZUŠ“) zapsaných do školského rejstříku, jehož cílem bylo získat relevantní zpětnou vazbu k podobě distanční výuky ve školním roce 2019/2020 i ve školním roce 2020/2021. Do šetření bylo zahrnuto 501 základních uměleckých škol, jejichž ředitelé poskytovali České školní inspekci informace k realizaci výuky v hudebním, výtvarném, tanečním i literárně-dramatickém oboru. Další informace získala Česká školní inspekce z realizovaných metodických konzultací, jež v období distančního vzdělávání ve školním roce 2020/2021 poskytovala také základním uměleckým školám, které na nabídku České školní inspekce zareagovaly.

Zjišťování se zaměřovalo zejména na problematiku účasti žáků ve výuce, na způsoby realizace distanční výuky ve školním roce 2019/2020 i 2020/2021, na využívání digitálních technologií v distanční výuce a technické vybavení škol i žáků, na samotné vzdělávací aktivity realizované učiteli základních uměleckých škol, na otázky související s hodnocením během distanční výuky, na komunikaci škol s žáky i jejich zákonnými zástupci (dále také „rodiče“) nebo na dopady dlouhodobé distanční výuky směrem k příštímu školnímu roku 2021/2022.

Předkládaná tematická zpráva komentuje hlavní zjištění z tohoto tematického šetření a pro zvýšení metodického využití příslušných informací jsou pro ilustraci v rámečcích a kurzívou uváděny také konkrétní příklady, postupy a zkušenosti základních uměleckých škol.

2

Shrnutí hlavních zjištění

2 SHRNU TÍ HLA VNÍCH ZJIŠTĚNÍ

Náročnost přechodu na zcela jiný způsob vedení a organizace výuky většina základních uměleckých škol zvládla, už jen díky vysoké snaze udržet si své žáky.

Distanční výuka v základních uměleckých školách tak nevedla k výraznějšímu předčasnému ukončení studia žáků, když vzdělávání předčasně ukončilo jen zhruba o polovinu více žáků než v předchozích letech (6,4 % vůči 4,2 %). Nejméně žáků předčasně ukončilo vzdělávání v hudebním oboru, nejvíce ve výtvarném a tanečním oboru. Distanční výuky se pravidelně účastnilo více než 95 % žáků základních uměleckých škol.

Vedení škol a pedagogové využili zkušeností získaných na jaře 2020, kdy distanční výuku zkoušeli a především hledali vhodné způsoby náhrady výuky prezenční poté, kdy byl vydán zákaz osobní přítomnosti žáků ve školách. Tyto zkušenosti následně vedly k výraznému zkvalitnění distanční výuky na základních uměleckých školách ve školním roce 2020/2021.

Většina základních uměleckých škol přistoupila k distanční výuce aktivně a v letošním školním roce využívala různé formy jak synchronní výuky – většinou pomocí videokonferenčního systému, kdy byli učitel i žák současně připojeni –, tak i výuky asynchronní – při ní základní umělecké školy většinou využívaly buď sdílené úložiště digitálních obsahů, nebo digitální soubory zaslaly žákům a ti je pak využívali v čase, který si zvolili. Prezenční výuku ve formátu jednoho pedagoga na jednoho žáka využily v obdobích, kdy byla taková výuka umožněna, téměř všechny základní umělecké školy.

Výraznou změnou oproti jarnímu období roku 2020 bylo v letošním školním roce mnohem kvalitnější využívání digitálních technologií, a to nejen digitálních platforem pro výuku, ale i nástrojů pro tvorbu nebo pro její záznam a editaci apod. Pro zajištění distanční výuky investovala většina základních uměleckých škol finanční prostředky do nákupu digitální techniky (především notebooků, příslušenství pro nahrávání zvuku i obrazu a posílení internetového připojení).

Podobně jako u učitelů základních i středních škol byl přínosem distanční výuky v základních uměleckých školách výrazný rozvoj digitálních kompetencí učitelů. Jen méně než polovina ředitelů škol však v průběhu distanční výuky své učitele dostatečně podporovala a např. jen necelá polovina ředitelů základních uměleckých škol využila distanční výuky k podpoře svých učitelů prostřednictvím návštěvy (hospitace) ve výuce. Podobně jen necelá polovina ředitelů škol přizpůsobila společně s učiteli v průběhu distanční výuky podobu hodnocení tak, aby hodnocení odpovídalo specifikům distančního vzdělávání.

Zátěž spojená s distanční výukou se promítla i do komunikace s rodiči. Mezi nejčastější kritiku ze strany rodičů pak patřila zátěž spojená s dohledem nad distanční výukou jejich dětí a nespokojenost s vyšší úplaty za vzdělávání v době distanční výuky.

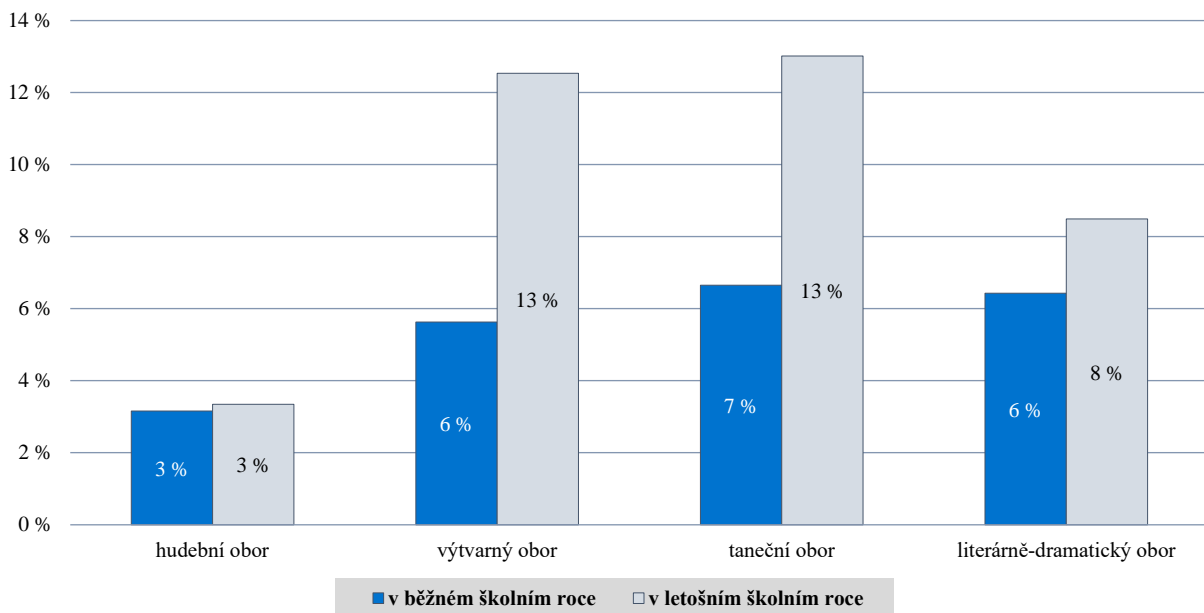
3

Účast žáků v distanční výuce

3 ÚČAST ŽÁKŮ V DISTANČNÍ VÝUCE

Na rozdíl od distanční výuky v základních a středních školách, která je po novele školského zákona povinná pro každého žáka stejně, jako je povinná jejich účast při vzdělávání prezenčním, je zapojení žáků do výuky v základní umělecké škole podmíněno jejich zájmem, případně zájmem nebo rozhodnutím rodičů. Z tohoto důvodu tak někteří žáci v průběhu školního roku ukončovali předčasně svou docházku. Podíl předčasného ukončení v důsledku zákazu osobní přítomnosti žáků ve školách a dalších režimových opatření se výrazně lišil mezi jednotlivými obory. Zatímco v hudebním oboru, který navštěvují dvě třetiny žáků ZUŠ, k výraznějšímu předčasnému ukončení docházky ze strany žáků nedocházelo, ve výtvarném oboru, který navštěvuje pětina žáků ZUŠ, byl podíl žáků, kteří vzdělávání předčasně ukončili, oproti předchozím školním rokům více než dvojnásobný a téměř dvojnásobný byl také nárůst podílu předčasného ukončení docházky oproti předchozím rokům i v tanečním oboru, který navštěvuje desetina žáků ZUŠ. K mírnému zvýšení předčasných odchodů došlo také u žáků navštěvujících obor literárně-dramatický.

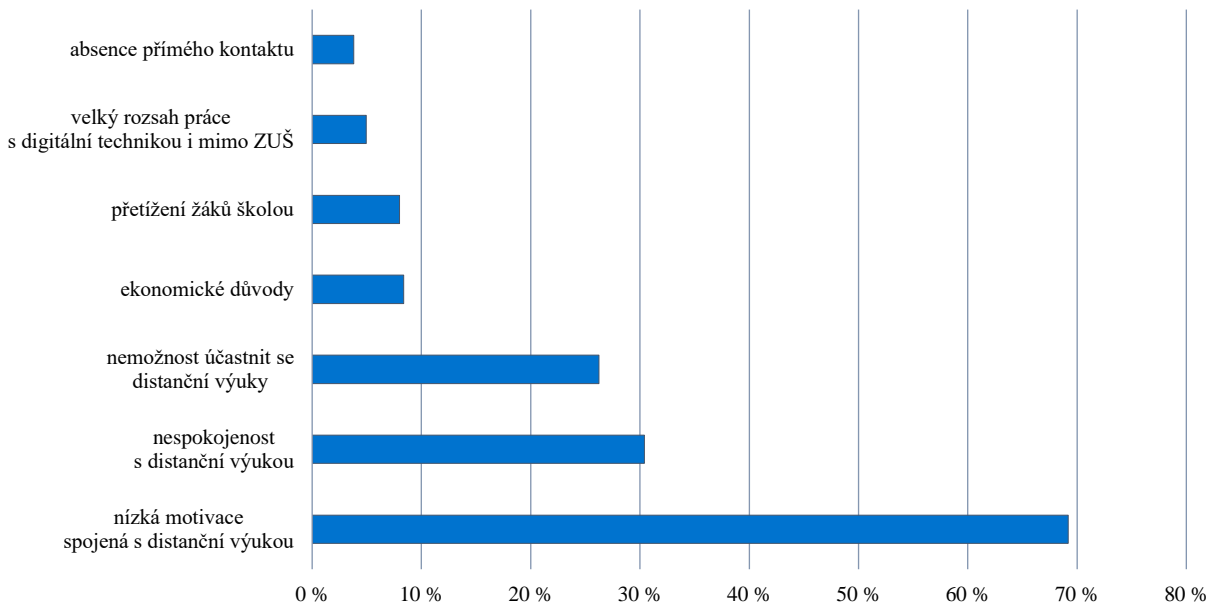
GRAF 1 | Podíl žáků, kteří předčasně ukončili vzdělávání v ZUŠ, podle jednotlivých oborů

V podílech žáků, kteří předčasně ukončili vzdělávání, jsou mezi jednotlivými ZUŠ výrazné rozdíly. V hudebním oboru nejsou výjimkou ZUŠ s více než 10% podílem žáků, kteří předčasně ukončili vzdělávání, a podobně i ve výtvarném oboru byl podíl takových žáků na úrovni více než 25 % relativně častý.

Rozdíly jsou však patrné i mezi kraji. Nižší podíly žáků, kteří předčasně ukončili vzdělávání v ZUŠ, jsou v některých moravských krajích (zejména v Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji), a naopak vyšší podíly takových žáků evidují kraje Jihočeský, Ústecký, Plzeňský nebo Karlovarský.

Výraznější zvýšení podílu žáků, kteří předčasně ukončili vzdělávání, oproti minulým školním rokům uváděla více než polovina základních uměleckých škol. Jednou z hlavních příčin předčasného ukončení vzdělávání v ZUŠ byla podle ředitelů těchto škol nízká motivace žáků nebo jejich rodičů k uměleckému vzdělávání ve složitých podmínkách restriktivních opatření a také nespokojenost s distanční výukou. Tato nespokojenost však ve většině případů neznamenal nespokojenost s distanční výukou poskytovanou konkrétní základní uměleckou školou, ale spíše nespokojenost s distanční výukou jako takovou, resp. její (ne)vhodností pro základní umělecké vzdělávání.

GRAF 2 | Častěji uváděné příčiny zvýšeného podílu žáků, kteří předčasné ukončili vzdělávání

Mezi příčinami nalezneme i takové, které mají přímou vazbu na některý z oborů.

U výtvarného oboru často už prostě nechtěli žádný další „online“, bez ohledu na úroveň výuky.

U výtvarného oboru došlo k největšímu odchodu žáků, zejména tam, kde jsme se zaměřovali na keramiku.

Hodně žáků tanečního oboru nemá doma odpovídající prostor pro pohyb a tanec.

Vlastní účast žáků na distanční výuce se také v jednotlivých oborech výrazně lišila. Nejvyšší byla v hudebním oboru (98 %), mírně nižší v literárně-dramatickém (92 %) a nejnižší účast na distanční výuce zaznamenaly ZUŠ v tanečním oboru (86 %) a výtvarném oboru (85 %).

Mezi hlavní příčiny neúčasti žáků na distanční výuce patřila neochota nebo nízká motivace věnovat se v odpoledních hodinách s využitím počítače další on-line výuce (tento důvod uvedly tři pětiny ředitelů škol). Problémy s digitální technikou nebo s kvalitou připojení uvedly více než dvě pětiny ředitelů a jedna třetina ředitelů škol vnímá důvody neúčasti jako komplex několika různých faktorů, případně jsou jim konkrétní důvody neúčasti zcela neznámé. Mnohé důvody, které žáky vedly k neúčasti na samotné distanční výuce, jsou podobné důvodům, kvůli nimž žáci vzdělávání v ZUŠ přímo ukončovali. Specifickým důvodem, který je spojen s nízkou motivací, je nedostatek času na straně rodičů, zvláště u mladších žáků. Již povinná distanční výuka např. na základní škole znamenala pro významnou část rodičů časovou zátěž a nemohli si dovolit, nebo nebyli už ani ochotni, věnovat další čas podpoře svých dětí při odpolední distanční výuce v ZUŠ. Podobně i za neochotou žáků se skrývá únava z dlouhého období distanční výuky v základní nebo střední škole. Ze zjištění České školní inspekce týkající se distančního vzdělávání v základních a středních školách vyplynulo, že na druhém stupni základní školy byla nejčastější délka on-line synchronní výuky 3 až 5 hodin a na středních školách 4 až 6 hodin. Je tedy pochopitelné, že další hodiny on-line výuky u řady žáků byly nad jejich možnosti. O to více je třeba ocenit celkově vysoký podíl účasti žáků na distanční výuce v ZUŠ a také spolupráci a ochotu rodičů podporovat své děti i při odpolední distanční výuce v uměleckém vzdělávání.

A decorative horizontal bar consisting of a long grey rectangle on the left, a large white outline of the number '4' in the center, and a shorter grey rectangle on the right.

4

Organizace distanční výuky ve druhém pololetí školního roku 2019/2020

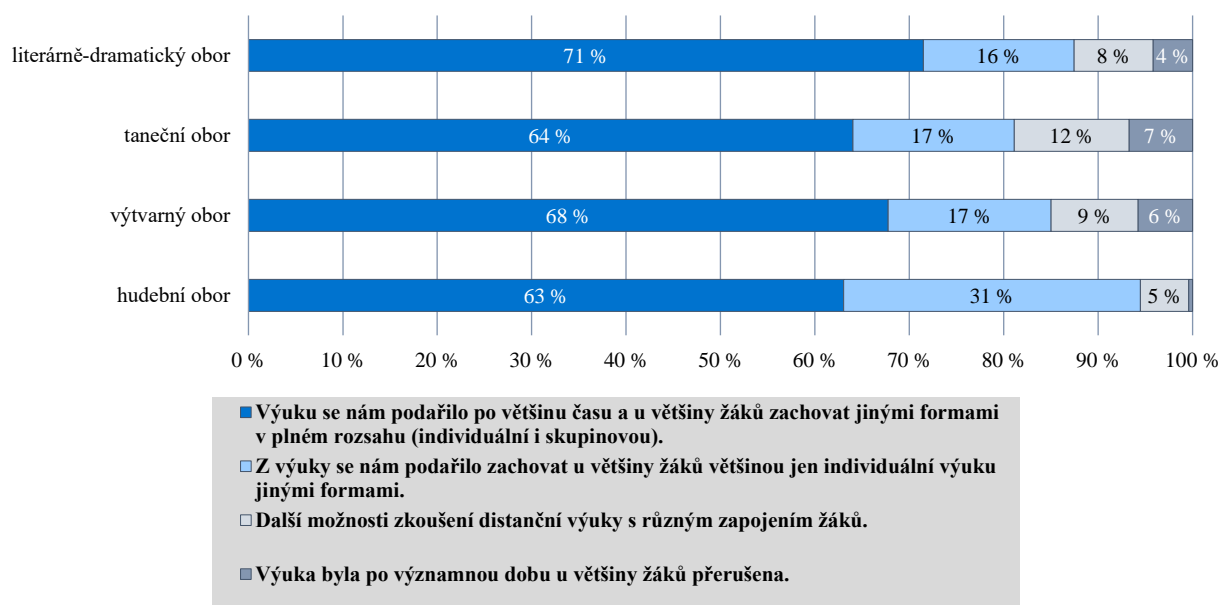
4 ORGANIZACE DISTANČNÍ VÝUKY VE DRUHÉM POLOLETÍ ŠKOLNÍHO ROKU 2019/2020

Po vydání zákazu osobní přítomnosti žáků ve školách na jaře 2020 se přechod ZUŠ na distanční výuku odehrával v postupně se měnících etapách. Dobře to ilustruje příklad následující školy.

Přerušeni jarní výuky v roce 2020 mělo svůj vývoj. V první polovině započala výuka zasíláním e-mailů s materiály k výuce a nahrávek přes WhatsApp, ve druhé se našli i první učitelé začínající s online přenosem. Každý, na co přišel a jak zvládl IT prostředí.

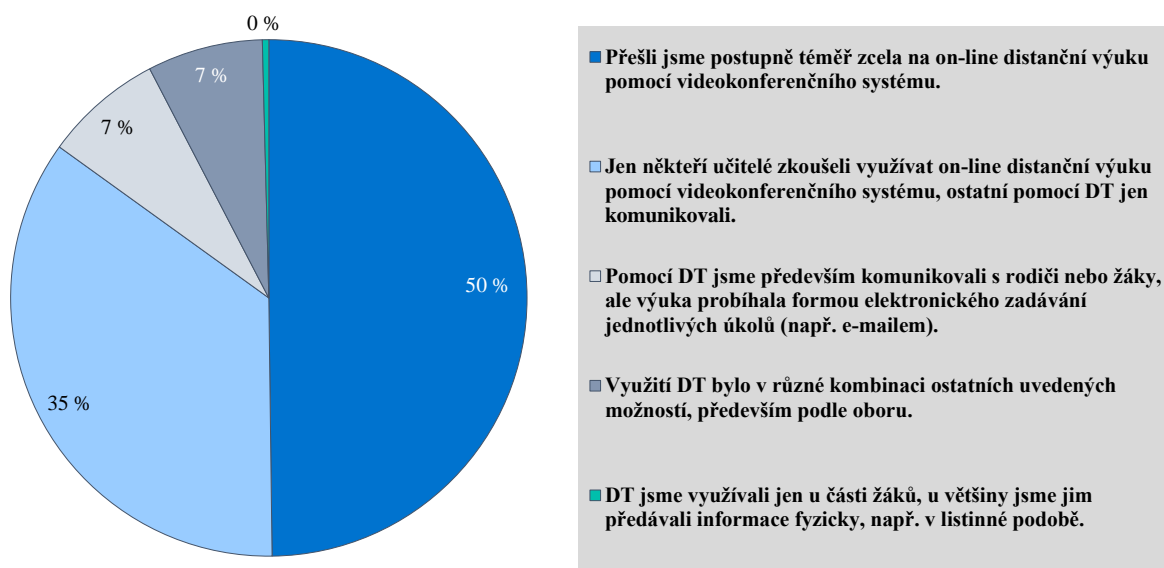
Přechod přes často pozvolný začátek umožnil ve většině ZUŠ zachovat výuku alespoň nějakým způsobem ve všech oborech, byť v tanečním, výtvarném i literárně-dramatickém oboru byla v relativně velké skupině ZUŠ výuka po významnou část z dvouměsíčního období na jaře 2020 zcela přerušena. Konkrétně jde o 37 ZUŠ, z nichž ve třech byla přerušena výuka žáků ve všech oborech, v patnácti ve všech oborech vyjma hudebního oboru a ve zbývajících ZUŠ byla výuka přerušena většinou jen v některém oboru. Z regionálního hlediska se tyto školy vyskytovaly výrazně častěji v Plzeňském, Libereckém, Karlovarském a Ústeckém kraji.

GRAF 3 | Základní charakteristika distanční výuky v jednotlivých oborech na jaře 2020

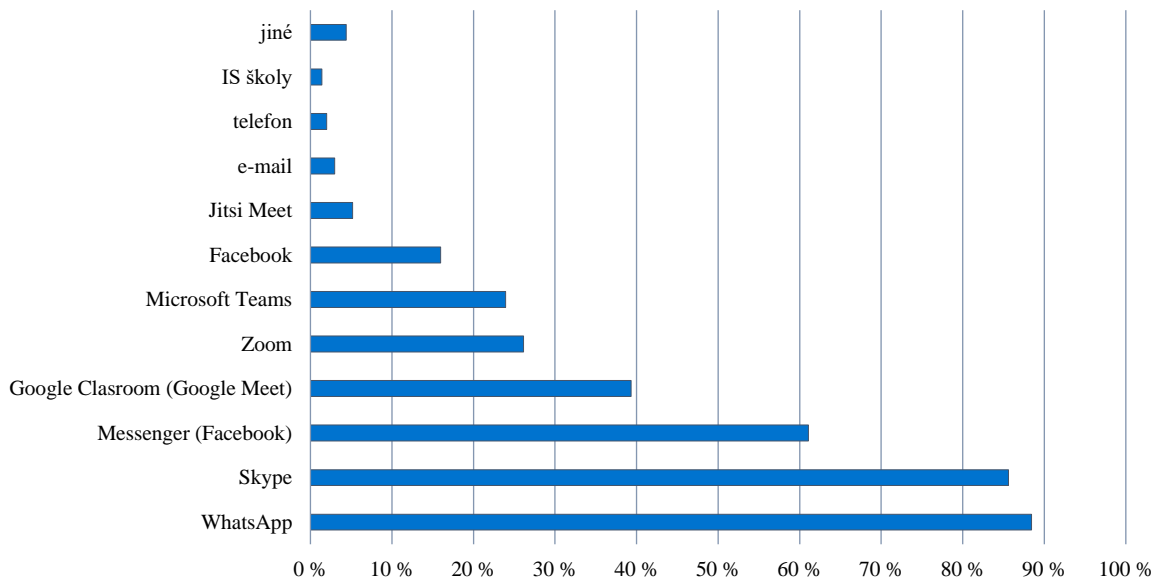

Digitální technologie jako prostředek nebo nástroj pro uměleckou tvorbu jsou sice využívány v základním uměleckém vzdělávání již řadu let, ale jako výukový prostředek byly až na vzácné výjimky ojedinělých ZUŠ, které intenzivněji v minulosti využívaly svůj informační systém, pro téměř všechny učitele novinkou stejně jako v mnoha základních nebo středních školách.

Z tohoto pohledu je přechod téměř všech pedagogů, nebo alespoň jejich významné části, na synchronní výuku pomocí videokonferenčního systému pozitivním znakem progresivního fungování a míry flexibility základních uměleckých škol. Jen zhruba jedna sedmina ZUŠ využívala digitální technologie (dále v grafu „DT“) více jako podpůrný prostředek pro doprovodnou komunikaci písemnou nebo hlasovou. I u tohoto jevu ředitelé škol uváděli, že největší problémy při využívání digitálních technologií pro výuku zaznamenali ve výtvarném a tanečním oboru.

GRAF 4 | Formy, jakými byla většinou realizována distanční výuka na jaře 2020

Z širokého spektra systémů, aplikací apod. školy, resp. jejich učitelé, preferovaly jim známá a již využívaná prostředí, jako např. WhatsApp, Skype nebo Messenger. Zhruba 70 % ZUŠ pak využívalo některý z videokonferenčních systémů používaných při distančním vzdělávání v základních nebo středních školách (Microsoft Teams, Google Meet nebo Zoom).

GRAF 5 | Aplikace, platformy, informační nebo videokonferenční systémy využívané pro distanční výuku na jaře 2020

Pro jarní období roku 2020 byl charakteristický důraz na posílení komunikace mezi učitelem a žákem. Jedna pětina ZUŠ jej uváděla mezi přístupy, které se jim nejvíce osvědčily.

Vzhledem k přímé komunikaci s konkrétním žákem – přes jeho telefon, který má dnes každý – jsme vynechali (až na ty nejmenší) z této komunikace rodiče. Ti pak viděli výsledky práce na YouTube.

Více osobní komunikace s žáky (e-maily směřované přímo žákovi nebo v e-mailu pro rodiče mladších žáků určitá část věnovaná přímo žákovi, kterou rodič může dítěti přečíst – s pochvalami, osobním vzkazem, vtipným postřehem k zasláným pracím nebo reakcí a komentářem).

V hudebním oboru se ukázalo, že kvalita videokonference, tj. zvuku, není přednější než „sociální kontakt“ s žákem. Většinou jsme přešli od nahrávek k videokonferencím, i když kvalita zvuku mnohdy pokulhávala.

Podobně vysoký význam mělo i posílení komunikace s rodiči.

Vedení elektronické dokumentace v rámci softwaru iZUŠ, a to včetně žakovských sešitů, umožnilo rodičům průběžné sledování a průběžnou kontrolu výuky.

Neustále být v kontaktu s rodiči a řešit příčiny problémů.

Informovanost rodičů jako priorita.

Při jakémkoliv zavření okamžitě navázat kontakt s rodiči a žáky a nastavit systém výuky, stanovit přesný rozvrh.

Nižší výskyt posílení interní komunikace, kterou jako přístup, jenž by se vedení nejvíce osvědčil, uvedla jen méně než jedna desetina ředitelů ZUŠ. Příčinou je s vysokou pravděpodobností nízké povědomí o významu interní komunikace uvnitř některých základních uměleckých škol.

Ředitelce školy se nejvíce osvědčila pozitivní motivace svých učitelů. Zpětná vazba potvrdila, že se jí dařilo online přímou učitele „nabíjet vždy novou energií“.

Dobrá koordinace práce učitelů.

Osvědčila se nám pravidelná komunikace (jednou týdně oběžník s informacemi o dění ve škole, s výhledem na další období atd.) a videokonference (cca 1x za měsíc). Vzájemnou komunikaci udržovala i zpětná vazba formou reportů ze strany pedagogů. Proběhly také individuální schůzky se všemi pedagogy školy.

Pravidelná hlášení učitelů o průběhu výuky, vždy na konci týdne.

Průběžný každotýdenní kontakt s vyučujícími formou e-mailů a jejich odpovědi, při kterých psali o výuce a situaci ve své třídě.

V distanční výuce se také významně skupině škol osvědčilo využívání vhodných metodických materiálů, které buď sami učitelé vytvářeli (např. natáčení videí), nebo je sdíleli, případně odkazovali na materiály volně dostupné (např. na YouTube).

Osvědčilo se sdílení zkušeností – vytvořili jsme hned ve druhé půli března 2020 množství poznámkových bloků, kde učitelé měli možnost sdílet metodické materiály, přípravy, ukázková videa apod., tak aby mohli nahlédnout „pod pokličku“ k někomu, kdo ovládá IT lépe a má dobré nápady.

V hudební nauce větší možnosti využívání vyučovacích materiálů a nahrávek z internetu a další práce s nimi.

Hudebníci si pochvalují využívání metodických nahrávek při domácí přípravě – nahrávky tvoří učitelé pro své žáky, žák doma cvičí „s učitelem“, sleduje jeho prstoklad, slyší tempo i rytmus. Využití nahraných „návodů“ – Jak postavit stínové divadlo, Jak se rozmluvit, Jak vytvořit určitý druh básně. Tanečníci využívali nahrané rozcvičky.

V hudebním oboru se velmi osvědčilo posílání instruktážních nahrávek a doprovodů.

Mezi další osvědčené přístupy z jara 2020 patří časté využívání metody „nahraj a pošli“.

V online hodině nelze žáka vzhledem ke zvukovému zpoždění doprovázet na klavír či jiný hudební nástroj. Nelze ani přesně opravovat chyby v rytmu, dynamice a kvalitě tónu. Proto jsme přešli k metodě „nahraj a pošli“. Učitelé buď sami nahráli, nebo z různých zdrojů stáhli a zaslali elektronicky doprovody žákům domů. Tato metoda žáky velmi zaujala a byla z jejich strany příznivě hodnocena.

Osvědčily se nahrávky žakovských vystoupení, které byly se souhlasem zákonných zástupců průběžně zveřejňovány v soukromé skupině na Facebooku. Tyto nahrávky byly pořizovány v případě výuky jeden na jednoho přímo ve škole, jinak je pořizovali rodiče a zasílali ke zveřejnění.

Osvědčilo se také vytváření výstupů pro rodiče, tak aby mohli sledovat učební pokroky svých dětí.

Rodiče, děti, prarodiče, kamarádi žáků touží po hmatatelných výstupech výuky a zpětné vazbě – na webu jsou videa i audia.

Natáčení besídek, koncertů, výstavy na reklamních plochách města, vysílání videí v místní kabelové televizi ...

V neposlední řadě školy zdůrazňovaly také další vzdělávání pedagogů buď prostřednictvím školení, nebo získávání inspirace z ostatních ZUŠ.

Osvědčil se rychlý průzkum digitálních technologií a komunikačních možností žáků, kontakty s ostatními pedagogy po celé republice, spolupráce a prohlížení různých webinářů ...

Uspořádali jsme v loňském roce výuku práce v MS Teams, učitelé se tomuto způsobu práce velmi rychle naučili, protože věděli, že na tom záleží zájem rodičů i žáků, aby dále setrvali ve škole.

Osvědčily se nám tipy a inspirace ostatních ZUŠ prezentované na YouTube a on-line konferencích pro pedagogy.

Naopak se na jaře 2020 výrazněji neosvědčily tři přístupy. Nejčastěji je uváděna roztržitost platform, tedy systémů využívaných pro distanční výuku.

Neosvědčila se jednoduchost používaných aplikací, což se s používáním sjednocené aplikace Google Classroom odbouralo.

Množství nejrůznějších platform a aplikací, využívaných pedagogy při distanční výuce. Letos jsme jednotně přešli na MS Teams.

Distanční výuka probíhala na jaře 2020 nejednotně (více komunikačních kanálů). V letošním školním roce jsme přešli na jednotnou komunikační platformu MS Teams.

Původní plán z jara 2020 ponechat volbu komunikačních platform výuky na zcela volném výběru žáků a rodičů se neukázal jako ideální. V novém plánu DV, který jsme aplikovali v tomto školním roce, si sice mohli rodiče a žáci svobodně vybrat také, ale věděli jsme již přesněji, který způsob komunikace je pro děti i pro rodiče uživatelsky nejprívětivější. Snažili jsme se proto co nejvíce rodičům i dětem vysvětlit výhody námi preferovaného způsobu komunikace ...

Neosvědčila se také absence synchronní výuky.

V kolektivních předmětech nebylo dobré realizovat výuku jen formou zadávání úkolů, slabá zpětná vazba.

Přešli jsme i v kolektivní výuce na on-line formu videokonferencí a postupně jsme rozvíjeli formy a metody výuky v on-line režimu.

Výuka pomocí zadávání úkolů e-mailovou komunikací a jejich zpětného zasílání nevyhovovala. S postupujícím časem se totiž snižovala chuť a motivace žáků dané úkoly plnit.

Jen offline výuka nestačila, později jsme tedy přešli k jednotné platformě MS Teams a vzdělávali i on-line.

A neosvědčilo se ani zadávání domácích úkolů.

Rozesílání domácích úkolů přes e-mail se neosvědčilo. U větších žáků se neosvědčilo komunikovat přes rodiče – lépe fungovala přímá komunikace učitel–žák.

Zadávání dlouhodobých úkolů se neosvědčilo.

Nejméně se nám osvědčilo zadávání úkolů a práce v hudební nauce, výtvarném oboru a tanečním oboru e-mailem. Komunikace přes rodiče nebyla efektivní. Byli zavaleni informacemi ze ZŠ nebo SŠ a nechtělo se jim zabývat se dalšími informacemi ještě od nás, případně dětem informace předávali pozdě.

5

Organizace distanční výuky ve školním roce 2020/2021

5 ORGANIZACE DISTANČNÍ VÝUKY VE ŠKOLNÍM ROCE 2020/2021

Zkušenosti z loňského školního roku vedly u většiny základních uměleckých škol k určité přípravě na distanční výuku ve školním roce letošním, tedy 2020/2021. Více než čtyři pětiny ředitelů škol uvedly, že se snažily hledat své vlastní přístupy k distanční výuce ještě dříve, než Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vydalo doporučení pro ZUŠ jako kapitolu v Metodickém doporučení pro vzdělávání distančním způsobem, které bylo zveřejněno v září 2020.

Na základě zkušeností z jara 2020 byla pro následující školní rok připravena koncepce online vzdělávání (včetně zajištění IT personální podpory, zlepšení konektivity a školení zaměstnanců). V současné době jsme schopni plynule přecházet mezi prezenční a online výukou, kdykoli to bude potřeba.

Po krátkém období prezenční výuky v 1. pololetí školního roku 2019/2020 jsme v distanční výuce od října 2020 navázali na vyzkoušené způsoby výuky a komunikace z loňského školního roku.

Více než sedmina ZUŠ využívala doporučení vydaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v září 2020 a vlastní či odlišné způsoby realizace distanční výuky neaplikovala, i když se školy samozřejmě snažily podle potřeby přizpůsobit nastavení distanční výuky konkrétní situaci v dané škole.

Hledali jsme informace v médiích a snažili se připravovat na nejbližší budoucnost a vzájemně komunikovat své poznatky a nápady. Vždy jsme ale čekali na oficiální vyjádření, které nám bylo doručeno do datové schránky. Podle toho jsme provedli závěrečné úpravy našich postupů.

Jen ojedinelé některé ZUŠ přistoupily k distanční výuce až na základě nutnosti a určitého tlaku rodičů. Stalo se tak sice bez velké časové prodlevy, ale jen s malou ochotou a kreativitou.

V přístupu k organizačnímu zajištění volili nejčastěji ředitelé ZUŠ dvě rozdílné cesty. První skupina (36 %) preferovala společné vytváření a aktualizace zásad, pravidel i postupů pro distanční výuku a jejich zpřístupnění rodičům i žákům.

Pro distanční výuku jsme vytvořili zásady, pravidla i postupy, které byly zpřístupněny rodičům i žákům. K aktualizaci i dílčím úpravám dochází na základě kontroly vedením školy, zpětné vazby od kolegů učitelů, rodičů a žáků. Naše ZUŠ preferuje prorodinné a přátelské prostředí založené na velmi otevřeném jednání všech dotčených stran.

Druhá skupina ředitelů (35 %) naopak doporučila jednotlivým učitelům, aby výuku ve třídě a s ní související činnosti upravili podle svých potřeb, potřeb rodičů a možností školy.

Učitelé měli svobodnou volbu při úpravě distanční výuky ve své třídě tak, aby vycházeli vstříc potřebám žáků a jejich rodin, zohlednili vlastní technické možnosti a vybavení. Základní filozofie vedení byla: „Věnujme každý z nás hlavně péči svým svěřencům tak, aby byli žáci a jejich rodiče s naším nastavením distanční výuky spokojeni a aby naše třídy byly stabilizovány.“ To byla jasná priorita.

Zbývající část ředitelů škol buď vytvářela společné zásady, pravidla a postupy pro distanční výuku, ovšem pouze interní (18 %), nebo zásady, pravidla a postupy pro distanční výuku formulovalo jen vedení školy (7 %). Rozdíly v přístupu jen velmi slabě souvisí s velikostí ZUŠ. Významnější vliv má pouze vyšší počet žáků ve výtvarném, tanečním a literárně-dramatickém oboru. Čím je počet žáků v těchto oborech vyšší, tím je pravděpodobnější, že ředitel volil cestu společného vytváření a sdílení zásad, pravidel i postupů pro distanční výuku. Individuální výuka v hudebním oboru naopak snižovala vliv počtu žáků na rozhodování ředitele a zvolený přístup více souvisel se stylem řízení školy.

V době distanční výuky přistoupily ZUŠ k on-line vzdělávání pomocí digitálních technologií ve 100 % v hudebním oboru, v 98 % v tanečním a literárně-dramatickém oboru a v 96 % ve výtvarném oboru. Podíl synchronní a asynchronní výuky se lišil především podle toho, zda šlo o výuku individuální, nebo skupinovou.

5.1 Distanční výuka v hudebním oboru

Individuální výuka v hudebním oboru probíhala většinou v podobě on-line synchronní výuky prostřednictvím některého z videokonferenčních systémů.

Individuální výuka probíhala pomocí videokonferenčního systému v digitální platformě Google Suite.

Ve 2. pololetí školního roku 2020/2021 výrazně u individuální výuky převažovala synchronní výuka, v menší míře byla využívána asynchronní forma. Nikdo nebyl off-line.

Distanční výuka hry na nástroj nebo zpěvu probíhala on-line prostřednictvím přenosu zvuku i obrazu, byla organizována podle platného a pravidelného rozvrhu.

Výuka probíhala online v rozsahu 30–45 minut. Zkracovala se, pokud žák nevydržel s pozorností nebo pokud se objevil těžko řešitelný technický problém.

On-line synchronní výuka byla velmi často doplňována dalšími zasílanými podklady.

Učitelé posílali nahrávky své nebo jiných interpretů k názornosti a motivaci. Žáci posílali své videonahrávky pro zpětnou vazbu.

Individuální synchronní výuka byla doplňována zasíláním hudebních nahrávek a doprovodů.

Žáci a učitelé si vzájemně vyměňují nahrávky, videa, zasílají se výukové materiály, poslechy.

Jako pomocný materiál pro žáky byly využívány i videonahrávky zaslané pedagogem, v případě technických problémů spojených s internetovým připojením byly zaslány videonahrávky s výkonem žáka vyučujícímu k posouzení a komentáři. V případě korepetice zasílá vyučující podklady pro nácvik souhry (nahrávky, podklady na internetu apod.).

Zasílané nahrávky sloužily i jako podklad pro společné koncerty.

Žáci kromě normální výuky posílali svým učitelům videonahrávky svých výkonů, ze kterých učitel sestříhal on-line koncert na YouTube.

Používáme nahrávky, zřídili jsme virtuální koncertní sál na YouTube.

Každý učitel zorganizoval videopřehrávku pro žáky své třídy.

Žáci byli v hudebním oboru motivováni možností zapojit se do virtuálních koncertů a dalších projektů.

V průběhu školního roku docházelo i ke zkvalitňování distanční výuky, např. ve vazbě na další vzdělávání.

Řada pedagogů se zúčastnila v průběhu tohoto roku on-line webinářů na téma Práce se zvukem v PC a Příprava a střih videomateriálu. Zkušenosti z webinářů dobře využili i pro svou výuku a tvorbu nahrávek pro školní web nebo Facebook.

Skupinová výuka se v jednotlivých ZUŠ lišila již výrazněji.

Kolektivní výuka „nauky“ probíhala plně prostřednictvím Google učeben (kombinace asynchronní a synchronní výuky). Kolektivní výuka souborů zahájila formu „dálkových“ nahrávek, tj. digitálního sestavování hlasů.

Soubory dostaly nahrané party a žáci mohou cvičit samostatně.

Distanční výuka kolektivních předmětů hudební nauky je vyučována kombinací on-line výuky a zasíláním úkolů. V předmětech sbor a orchestr vznikají videonahrávky skladeb (které jsou velmi technicky náročné).

V rámci MS Teams jsme využívali možnosti sdílení souborů (např. notových materiálů), sdílení obrazovky (např. při práci s notovým editorem či softwarem pro nahrávání a editaci hudby), hromadné komunikace na nástěnkách jednotlivých týmů a v chatu.

Skupinové předměty (soubory, sbory, orchestry) byly vyučovány formou zasílání rytmicko-melodických linek, kde žáci interně nahrávali pomocí mobilů zaslané party. Po odeslání zpět pedagogům se skladby smíchaly a prezentovaly na sociálních sítích, v místních rozhlasech apod. V tomto duchu jsme dokonce vytvořili projekt mezi naší školou a ZUŠ na Slovensku.

5.2 Distanční výuka ve výtvarném oboru

Ve výtvarném oboru měla distanční výuka v průběhu školního roku 2020/2021 v mnoha ZUŠ určitý vývoj směrem od více asynchronní podoby (případně off-line výuky) až po vhodné kombinace synchronní výuky, synchronní výuky v konzultačním módu (výuka pomocí videokonferenčního systému, při které se střídá samostatná práce s vypnutou kamerou a konzultace se zapnutou kamerou nad konkrétní tvorbou žáka) a výuky asynchronní.

Zpočátku byla výuka realizována zadáváním úkolů formou samostatné práce. Učitelé vytvářeli pracovní listy, které byly rodičům a dětem zasílány. Odezva byla slabá, proto škola oslovila rodiče s návrhem online výuky, většina skupin přivítala s nadšením. Od ledna 2021 je výuka i ve výtvarném oboru realizována online formou.

Zpočátku probíhala výuka off-line. Žáky jsme vybavili materiálem, byla vyhlašována témata pro tvorbu doma i venku s přírodními materiály. Žáci konzultovali s učitelkou e-mailem fotografie své tvorby. Od března probíhala výuka online – vždy jedna hodina konzultací celé skupiny – a zároveň off-line – doplňováním materiálů a e-mailovou výměnou fotografií.

Obvyklá a nejčastější podoba distanční výuky ve výtvarném oboru spočívala v dobrém propojení výuky synchronní a asynchronní.

Učitel je přihlášen přes výše uvedené platformy max. 80 % výuky a reaguje on-line na potřeby žáků (tj. vysvětluje a zpřesňuje zadání, komentuje průběžný stav vypracovaného úkolu apod.), zbylý čas připravuje materiál pro asynchronní formu výuky, komentuje zpracované úkoly a poskytuje zpětnou vazbu žákům.

Ve výtvarném oboru standardně pracujeme v tříhodinových blocích. V rámci distanční výuky probíhá výuka ve 100 % pomocí videokonferencí, jež netrvají celé tři hodiny. Na začátku bloku vždy společně projdou a zhodnotí práce z minulého týdne. Pak proběhne nové zadání, motivace, následně se práce rozběhne a během 60–90 minut žáci konzultují postupy, vznášejí dotazy, ujišťují se. Pak se postupně odpojují a dopracovávají svá díla.

Pro domácí tvorbu některé ZUŠ žákům poskytovaly i výtvarné potřeby.

Pro domácí tvorbu žákům poskytujeme „baličky“ materiálů.

Žáci obdrželi dva balíčky s materiálem v hodnotě 500 Kč, dále si průběžně docházeli pro další výtvarný materiál.

Dvakrát za dobu distanční výuky jsme žáky vybavili balíčky pro tvorbu. Do balíčků jsme koupili materiály, které žádala vyučující, např.: tempery, štětce, čtvrtky, barevné papíry, vodovky, tuš, křídly atd.

Zajišťujeme rozvoz hlíny a pomůcek, žáci své práce dodávají do školy.

Žáci si ve škole vyzvedávají připravené balíčky s výtvarným materiálem a keramickou hlínou, vždy jsou zásobeni na 14 dní předem. Keramické výrobky žáci postupně doručí do ZUŠ k výpalu. Po návratu do školy si výrobky dokončí – glazování atd.

Podobně jako v oboru hudebním, i ve výtvarném oboru bylo on-line prostředí využíváno také k prezentaci prací žáků. Často ale školy využívaly rovněž fyzické prezentace, a to i díky digitálnímu přenosu a následnému tisku.

Učitelé mají různé způsoby archivace i různé způsoby veřejné prezentace vytvořených prací, např. na Instagramu a Facebooku školy. Vytváříme „minivýstavy“ na webu školy, vydali jsme číslo bulletinu „Skicák“, shrnující aktivity školy od začátku školního roku.

Učitelka výtvarného oboru založila účet na Instagramu, který slouží jako on-line galerie. Pravidelně tam přidává fotografie obrázků a výrobků.

Samotné výtvořby byly poté fotografovány, skenovány a kompletovány v on-line sbírkách a výstavách. Domácí práce se také staly součástí finálních výstupů (výzdoba onkologického oddělení nemocnice nebo výzdoba očkovacího centra).

Hotové práce žáci s rodiči nafotili a zaslali pomocí e-mailu. Na YouTube byla realizována virtuální výstava prací, adresa byla zveřejněna rodičům celé ZUŠ na iZUŠ.

Probíhaly výstavy žáků v oknech ZUŠ nebo ve výkladních skříních městských budov. Probíhala výborná spolupráce s kulturním střediskem města. Výstavy měly velikou účast.

Pro asynchronní výuku učitelé často nahrávali instruktážní videa.

Paní učitelka nahrávala výuková videa, která sdílíme na YouTube.

Zejména u mladších žáků učitelé pravidelně nahrávají výuková videa s postupem práce výtvarného úkolu.

Vytvářeli jsme nahrávky instruktážních videí.

5.3 Distanční výuka v tanečním oboru

Ze všech oborů byla realizace distanční výuky v tanečním oboru pro řadu ZUŠ nejnáročnější a dle vyjádření ředitelů škol také nejméně efektivní. Tomu v podstatě odpovídal i podíl předčasného ukončení docházky nebo neúčasti v on-line výuce.

Podobně jako u výtvarného oboru, i v tanečním oboru probíhala často nejprve asynchronní výuka a až později škola přešla do pravidelné on-line synchronní výuky.

Nejprve byla zaslána videa, jak paní učitelka předvádí a učí cviky doplněné o krátké choreografie. Později byla výuka nastavena na online synchronní výuku.

V 1. pololetí 2020/2021 paní učitelka natáčela pro každou skupinu a na každý týden videa, která žáky provázela jednou hodinou výuky. Zadávala jim pohybové úkoly a výzvy pro venkovní prostředí. Žáci posílali videa nebo fotografie, které dokládaly plnění úkolu. Od prosince paní učitelka začala se staršími žáky synchronní výuku. Tento postup se jí osvědčil. Postupně tedy zapojuje do synchronní výuky i mladší žáky. V posledním období jsme započali i se synchronní výukou žáků přípravného studia.

Podobně jako v ostatních oborech, tak i v tanečním oboru byla distanční výuka složena z on-line synchronní výuky doplněné konzultacemi a asynchronní výukou. Součástí synchronní výuky byly často také korepetice.

Online distanční výuka se skládala z vysvětlení tématu, konzultace a zadání práce.

Výuka je vedena z tanečního sálu za přítomnosti obou učitelek tance. Jedna ukazuje pohyb, prezentuje a tančí v prostoru, kde je snímána prostorovou kamerou. Druhá učitelka sleduje děti na větší obrazovce, opravuje a vede jejich pohyb slovně, pouští a sdílí hudbu.

Učitelé vyučují pouze ze školy, z tanečních sálů pomocí videokonference. Využívají velkoplošnou obrazovku, kde vidí cvičící a tančící žáky. Hodina má podobnou strukturu jako při prezenční výuce, s výjimkou společných tanečních aktivit (taneční choreografie skupin nahrazují choreografie individuální s tím, že se při návratu rychle secvičí). Hodiny realizují učitelé za přítomnosti živé klavírní korepetice.

Žáci tanečního oboru využívali možnosti pravidelné on-line výuky. Lekce byly kráceny. Pedagožka vyučovala z tanečního sálu, kde měla zajištěny veškeré technické podmínky.

Asynchronní výuka spočívala zejména v zasílání nahraných videí nebo odkazů na veřejná videa a také v souvisejících jednoduchých úkolech.

Učitelka natáčela pro žáky instruktážní videa a žákům poskytla pracovní listy s taneční a pohybovou tematikou.

Videa vytvořená našimi pedagogy v aplikaci YouTube poskytují náměty na další rozvoj žáka.

Videohovory a videa s choreografiemi od paní učitelky (protahovací cviky, sestavy a práce s tělem obecně, baletní prvky, lidové prvky) byly předávány žákům distančním způsobem na cloudu.

Žákům byly zaslány hudební předlohy pro opakování nacvičovaných choreografií.

Informace o výkonech žáka byly často předávány i pomocí natočených videí, která učitel komentoval. Občas vznikala také společná on-line vystoupení.

Žákyně tančily před kamerou, vytvářely i své choreografie. Některá natočená videa byla umístěna na www stránky školy.

Žáci dobrovolně posílali své videonahrávky.

Rodiče velmi rádi zasílali fotografie a videa jako zpětnou vazbu.

Vytvořili jsme nové hodiny zaměřující se na fyzickou formu, formování těla, fyzickou zdatnost, jógu či relaxaci a umožnili jsme zapojení rodičů. Realizovali jsme společná videa, která se následně šířila na sociálních sítích.

Tvorba video smyčky domácích videí s nastudovanou choreografií, obohacenou o choreografii vlastní.

Uspořádali jsme „taneční karneval“, kdy nám žáci zasílali své choreografie formou videí.

5.4 Distanční výuka v literárně-dramatickém oboru

Přechod výuky do digitálního prostředí přinesl v případě literárně-dramatického oboru i nové možnosti využívání těchto technologií a obsah výuky se v některých ohledech snadněji přizpůsobil nové situaci.

Některé činnosti se nám podařilo s úspěchem modifikovat na on-line výuku (literární pexeso, improvizční cvičení – i pohybová – na vnímání partnerů a pohotovou komunikaci, společné kreslení po jednom tahu, tajné dvojice, osobnosti i pohybové etudy na hudbu i zpěv atd.).

V on-line videohodinách probíhaly aktivity podobné jako v normálních hodinách: dechová, mluvní a řečová cvičení, práce s prostorem – přibližování a oddalování se vůči kameře v rámci prostoru, kde byl počítač, využívání rekvizit improvizovaně i cíleně, práce s gesty a mimikou, využití filmového herectví na rozdíl od toho divadelního, rozvoj vyprávěcích dovedností a schopností, týmová spolupráce – postupné vyprávění a jeho rozvoj dějový i hlasový (tichá pošta), rozvoj pohybových dovedností a pantomimy.

Distanční výuka, podobně jako v ostatních oborech, využívala jak synchronní výuku, tak i konzultace a výuku asynchronní.

Výuka probíhala kolektivně přes MS Teams, paní učitelka doplňovala tuto online výuku také zadáváním úkolů přes e-mail a byla k dispozici na online konzultace.

Další formou výuky byla skupina na WhatsApp, kam byly průběžně zasílány úkoly (např. hlasová cvičení, fotografie mimiky, nápady pro inscenační realizace, krátká videa apod.).

Natáčení videí a jejich posílání využívali nejen učitelé, ale i žáci.

K prezentaci domácí tvorby občas využívali videonahrávky, případně vytvářeli animace v programu Stop Motion Studio.

Pedagog pravidelně natáčel motivační videa pro žáky (např. s loutkami), kde jim zadával úkoly v souladu se školním vzdělávacím programem.

Žáci průběžně zasílali audionahrávky nebo videa ke zhlédnutí a zpětné vazbě pedagoga.

Natáčení videí a on-line přenosy umožnily i určitou prezentaci výsledků vzdělávání rodičům, příp. veřejnosti.

Žáci také po důkladné přípravě natočili moderaci jednoho z interních online koncertů hudebního oboru (uváděli jednotlivá čísla).

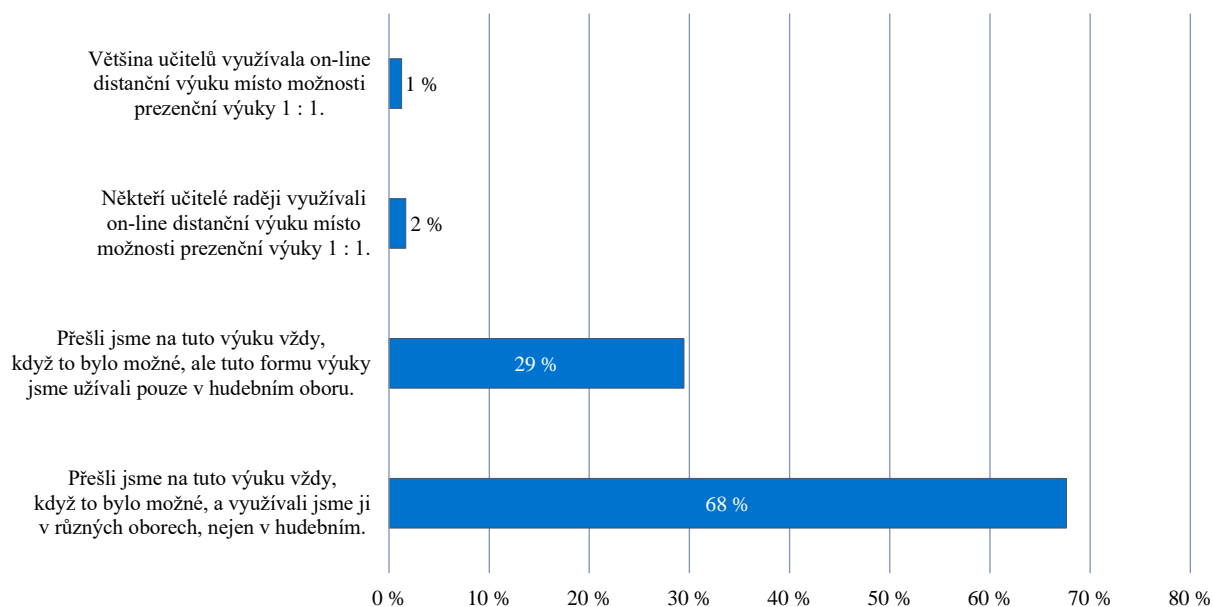
Tvořili jsme prezentační CD.

Samotní žáci taktéž natáčeli materiály dle zadání, které byly dále zpracovány a následně poskytnuty žákům i jejich rodičům.

Kvalitní distanční výuka v ZUŠ se nakonec ve všech čtyřech oborech v mnohém podobala. Využívala vhodnou kombinaci on-line synchronní skupinové výuky, synchronní individuální výuky, konzultací, asynchronní výuky, ale i prezentaci v on-line prostředí. Ukázalo se, že i přes vyšší náročnost, zvláště v tanečním a výtvarném oboru, přešla výrazná většina škol na on-line synchronní výuku, protože ta se ukázala jako předpoklad pro udržení zájmu žáků o základní umělecké vzdělávání ve složitých podmínkách omezení prezenční přítomnosti ve školách.

V období, kdy byla umožněna prezenční výuka jednoho žáka na jednoho pedagoga (dále také „výuka 1 : 1“), tuto možnost využívaly až na výjimky všechny ZUŠ. Nejčastěji v hudebním oboru, ale významná skupina ZUŠ výuku 1 : 1 využívala i v jiných oborech, například v podobě konzultací, které doplňovaly skupinovou on-line synchronní výuku. Jen ojediněle školy, resp. někteří učitelé nebo žáci, i v době umožnění výuky 1 : 1 využívali nadále pouze výuku distanční.

GRAF 6 | Využívání možnosti prezenční výuky jednoho pedagoga na jednoho žáka

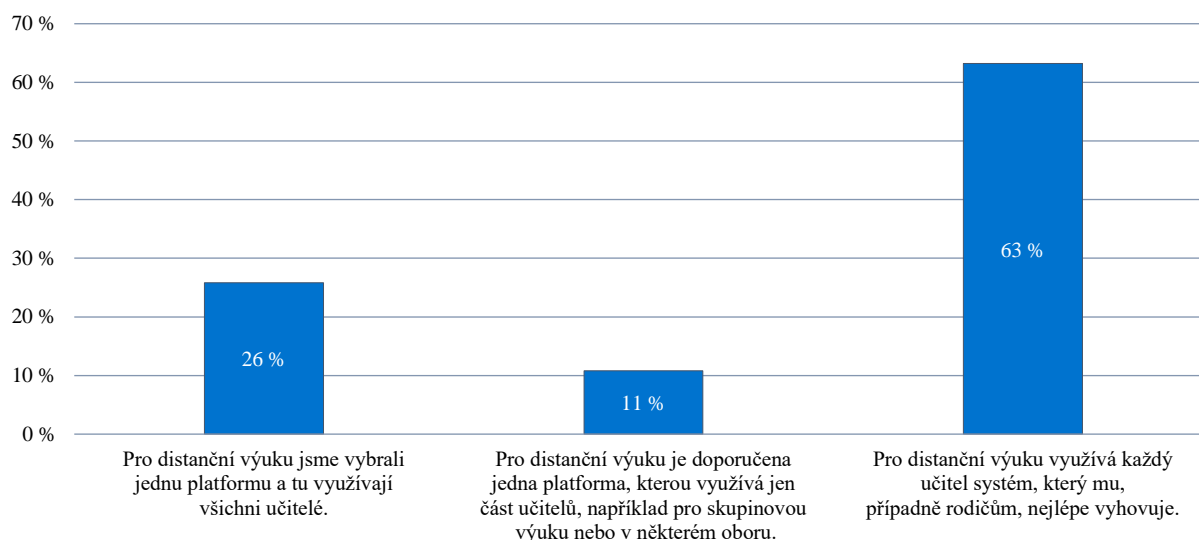
6

Využívání digitálních technologií v distanční výuce

6 VYUŽÍVÁNÍ DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ V DISTANČNÍ VÝUCE

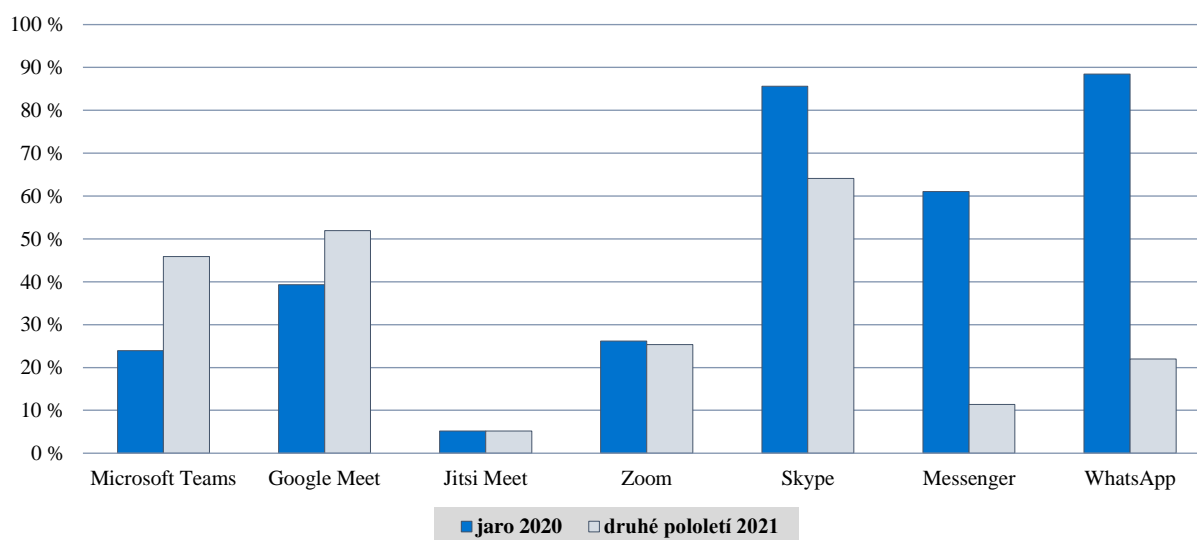
Přes doporučení preferující využití jedné platformy pro distanční výuku se na většině ZUŠ používalo platformem více, a to přesto, že nejednotná struktura platformem velmi obtížně umožňovala sledovat a vyhodnocovat kvalitu poskytovaného vzdělávání. Jejich využití záviselo především na vyučujícím a jeho dohodě s rodiči žáků. Důvody mohly být různé, ředitelé škol uváděli např. rozdíly v kvalitě zvuku, kvalitě přenosu apod.

GRAF 7 | Využívání platformem pro distanční výuku v druhém pololetí školního roku 2020/2021

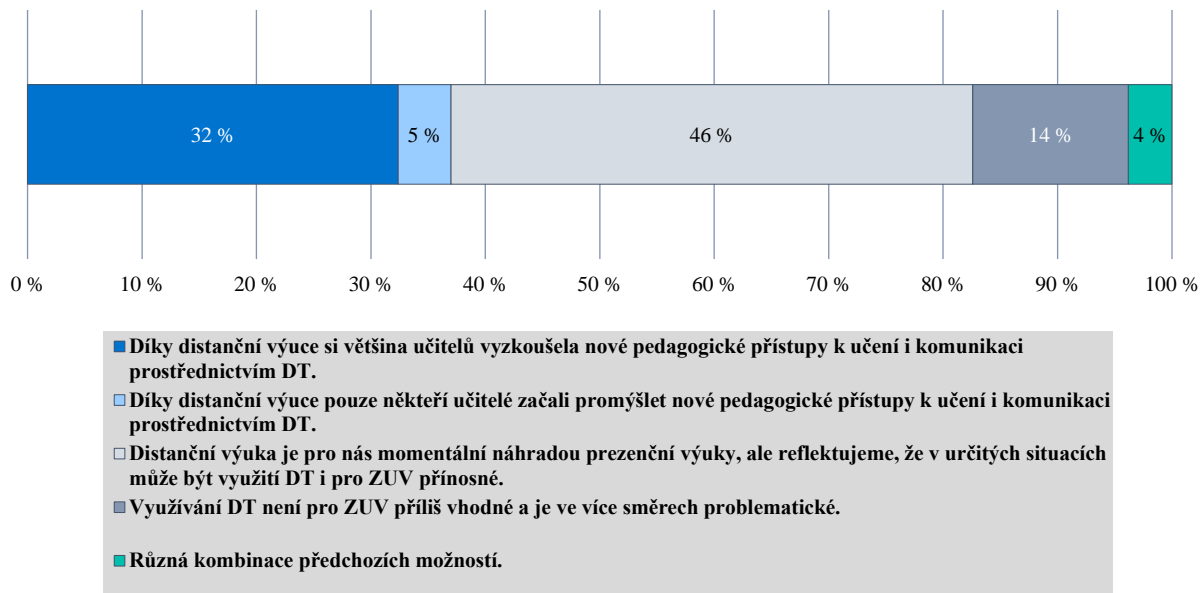
Nejrozšířenějším videokonferenčním systémem, který umožňoval on-line synchronní výuku, byl v případě základních uměleckých škol Skype, který byl intenzivně využíván již na jaře 2020. Méně využívané pak byly videokonferenční systémy spojené s platformou pro asynchronní výuku Google Meet a Microsoft Teams. Uvedený výskyt dobře dokumentuje způsob výuky v ZUŠ, kde důraz byl položen na on-line synchronní výuku doplněnou komunikací prostřednictvím e-mailů a možnostmi využití školního informačního systému (podrobněji v kapitole Komunikace s rodiči a žáky). Oproti jarnímu období roku 2020 byly ve školním roce 2020/2021 zřetelně méně využívány systémy spojené s aplikacemi Messenger nebo WhatsApp.

GRAF 8 | Porovnání využívání videokonferenčních systémů v distanční výuce mezi jarem 2020 a druhým pololetím školního roku 2020/2021

Využívání digitálních technologií přineslo podobně jako v základních a středních školách velké množství nových zkušeností, ale i náměty pro inovaci výuky v důsledku možností, které digitální technologie nabízí. Pro téměř dvě pětiny ZUŠ bylo období distanční výuky dobrou příležitostí promyšlet a zkusit nové postupy k učení a ke komunikaci. Je ale určitou promarněnou příležitostí, že pro zbývající ZUŠ nebylo nucené využívání digitálních technologií zdrojem inspirace, kterou by jejich ředitelé zvažovali dále rozvíjet.

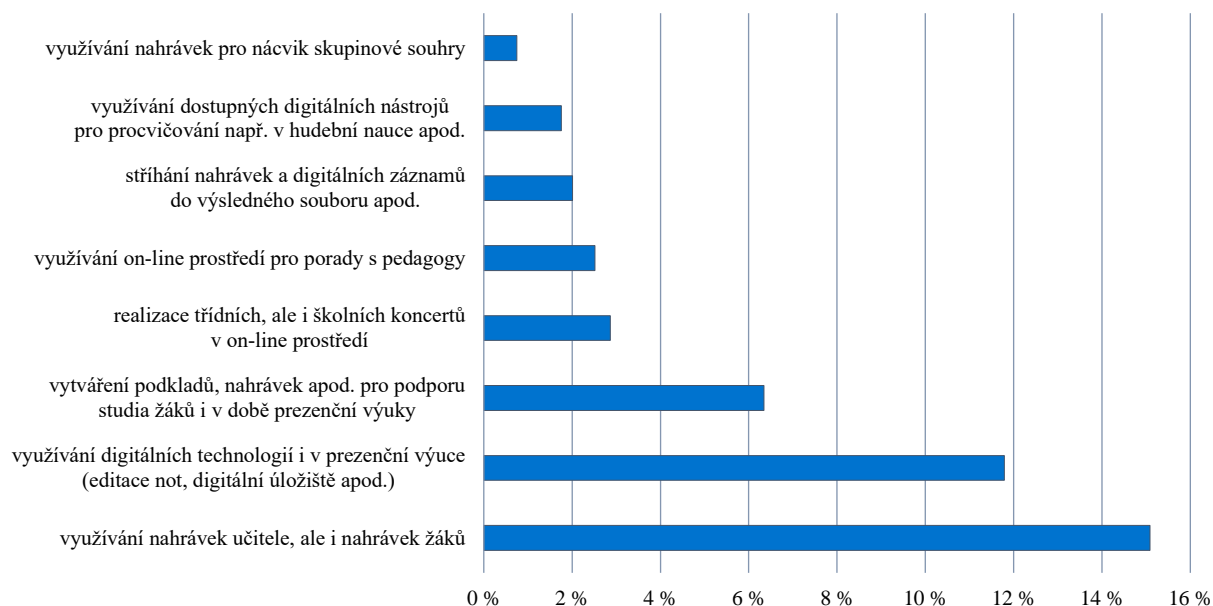
GRAF 9 | Hodnocení využívání digitálních technologií při distanční výuce

Z uvedených příkladů nových přístupů plyne, že největší pozitivní zkušenost získali učitelé s využíváním nahrávek a s využíváním digitální techniky způsobem, který je snadno přenositelný i do výuky prezenční (např. software pro editaci not, využívání sdílených digitálních úložišť apod.).

Podíl škol, které uvažují o širším využívání digitálních technologií i v době prezenční výuky, je celkově nízký. Například jen necelá 3 % ZUŠ uvažují realizovat některé koncerty v on-line prostředí, byť by to často umožnilo sledovat vystoupení žáků i rodičům, kteří jsou v době koncertu v zaměstnání.

GRAF 10 | Příklady nových pedagogických přístupů k učení i komunikaci prostřednictvím digitálních technologií, které v ZUŠ promýšlí nebo zkouší

Mezi zvažovanými proměnami uváděli ředitelé i některé přístupy, které nemají bezprostřední souvislost s digitálními technologiemi. Ať už se jedná o zaměření na žáka, nebo spolupráci s dalšími učiteli, případně využívání sebehodnocení.

Pedagogové pozměnili styl komunikace, zaměřili se více na psychologické aspekty výuky ve vztahu k odloučení, ve větší míře je uplatňován individuální přístup s ohledem na dispozice žáků jako takových i vzhledem k technickému a rodinnému zázemí a podpoře jejich uměleckého vzdělávání.

Intenzivnější komunikace, využití nových forem výuky, metodická spolupráce a kooperace mezi učiteli, ale i učiteli z jiných ZUŠ.

Samostatná práce a sebehodnocení žáků.

Přínosy pro změny v efektivním využívání digitálních technologií i pro změny v pedagogickém přístupu k žákům jsou cenné a bude vhodné využít následujících období pro hlubší reflexi těchto přínosů na půdě konkrétní ZUŠ, aby pozitivní zkušenosti z náročného období nebyly u většiny ZUŠ promarněny.

A large, stylized number '7' is positioned in the upper right quadrant. To its left, a long, solid grey horizontal bar spans across the page. To its right, a shorter, solid grey horizontal bar is visible. The number '7' is outlined in black and has a slight shadow effect.

7

Technické vybavení pro zabezpečení distanční výuky

7 TECHNICKÉ VYBAVENÍ PRO ZABEZPEČENÍ DISTANČNÍ VÝUKY

Startovní čára byla v oblasti vybavení digitální technikou velmi rozdílná, opět podobně jako u základních a středních škol. Ojedinelé ZUŠ byly již velmi dobře vybaveny a věnovaly se digitalizaci výuky i před nástupem pandemie.

Většinu technického vybavení k potřebám distanční výuky škola měla už v minulosti. Bylo pouze posíláno připojení k internetu a dokoupeny byly některé audiovizuální prostředky k nahrávání a zpracování hudby a videa. Učitelé mají také možnost zapůjčení školních notebooků pro distanční výuku z domova. Někteří využívají zapůjčené mobilní rekordéry k pořizování nahrávek pro žáky.

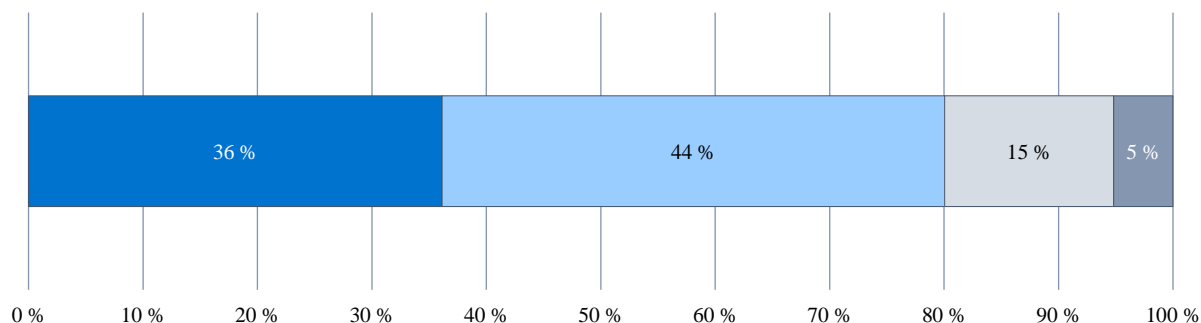
Škola byla již před jarem 2020 vybavena kvalitní digitální technikou, každý učitel má k dispozici notebook, mikrofon, sluchátka, web kameru, několik kusů kvalitních nahrávacích zařízení atd. Na začátku roku 2020 se realizoval nový kvalitní rozvod Wi-Fi v budově školy. Software vhodný pro distanční výuku jsme začali využívat až s příchodem mimořádných opatření a volili jsme bezplatné platformy.

Jiné školy naopak stály před rozhodnutím věnovat podstatnou část finančních prostředků na zajištění digitální techniky a souvisejícího vybavení.

Wi-Fi routery, anténa, web kamery, mikrofony, notebooky, myši, licence, kabeláž Wi-Fi, konfigurace systémů a softwarové práce, audit PC a notebooků, vytvoření uživatelských profilů, tablet a mobil Apple, montáž nového racku atd. – technika i práce za cca 480 tisíc Kč.

Celkově více než čtyři pětiny škol pořizovaly v nějaké míře novou digitální techniku nebo příslušenství. Nejčastěji se jednalo o notebooky (více než polovina ZUŠ) a příslušenství pro nahrávání a videokonferenční hovory (téměř polovina ZUŠ). Mezi častější patřilo ještě posílení připojení k internetu (třetina ZUŠ), vytvoření nebo posílení vnitřní sítě, nákup softwaru a stolní počítače uvedla již méně než pětina ředitelů škol. Jen malá skupina škol nakupovala telefony a tablety (méně než desetina ZUŠ).

GRAF 11 | Materiální a technické zabezpečení distanční výuky

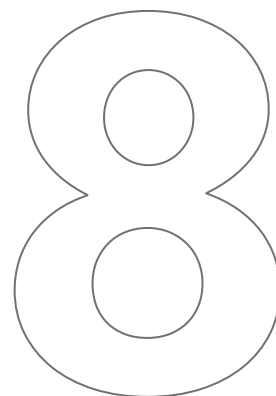

- V době distanční výuky jsme přehodnotili priority využívání finančních prostředků a věnovali se zajištění podmínek pro kvalitní distanční výuku.
- V době distanční výuky mohou učitelé využívat vybavení školy, které jsme v nutných případech inovovali.
- Distanční výuku zajišťují učitelé většinou pomocí vlastní digitální techniky, jen výjimečně bylo využito školní vybavení.
- Kombinace předchozích.

Na nedostatečné materiální a technické zabezpečení distanční výuky si také někteří ředitelé stěžovali.

Podpora uměleckého vzdělávání je tristní a nedostatečná. Naše škola má výhodu, že se jedná o subjekt spojující ZUŠ se ZŠ s rozšířenou výukou hudební výchovy a dlouhodobě využíváme vybavení ZŠ, které je na velmi slušné úrovni.

Potřebovali bychom finanční prostředky na dokoupení mikrofonů, kamer, výkonnějších notebooků apod. pro vyučující, kteří je ještě nemají. Lepší internetové připojení – bohužel v tuto chvíli není v místě žádná firma, která by nám ho mohla poskytnout.

Podpora pedagogických sborů

8 PODPORA PEDAGOGICKÝCH SBORŮ

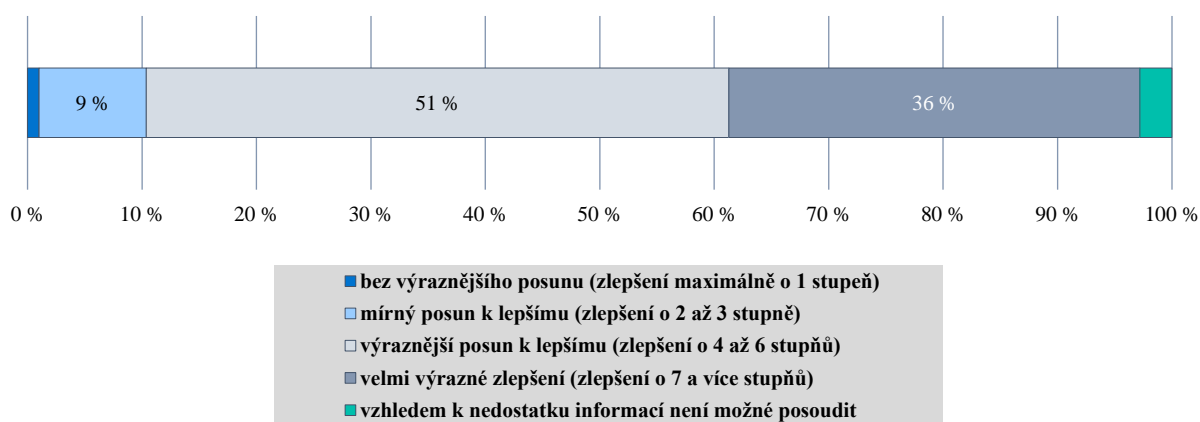
Nutnost využívat digitální technologie vedla pochopitelně k rozvoji digitálních kompetencí i u učitelů v ZUŠ. Podobně jako u základních a středních škol byl podíl učitelů s výrazným a velmi výrazným posunem v oblasti digitálních kompetencí na úrovni téměř 90 %, alespoň dle hodnocení ředitelů škol. Výraznému rozvoji digitálních kompetencí napomohl především přechod k distanční výuce na začátku školního roku 2020/2021.

Rychlé rozhybání učitelského sboru na jaře 2020 a motivace k distanční výuce zprvu přes mobilní telefony a následně přes PC a notebooky.

Úspěchem byla schopnost pedagogů přejít na formu on-line výuky ve všech oborech.

Osvojení dovedností v oblasti digitálních technologií u všech pedagogů, společné zvládnutí mimořádných situací, komunikace s týmem se přesunula do virtuálního prostředí, všichni používají společné prostředí včetně sdílené nástěnky a kalendáře.

GRAF 12 | Změny digitálních kompetencí učitelů

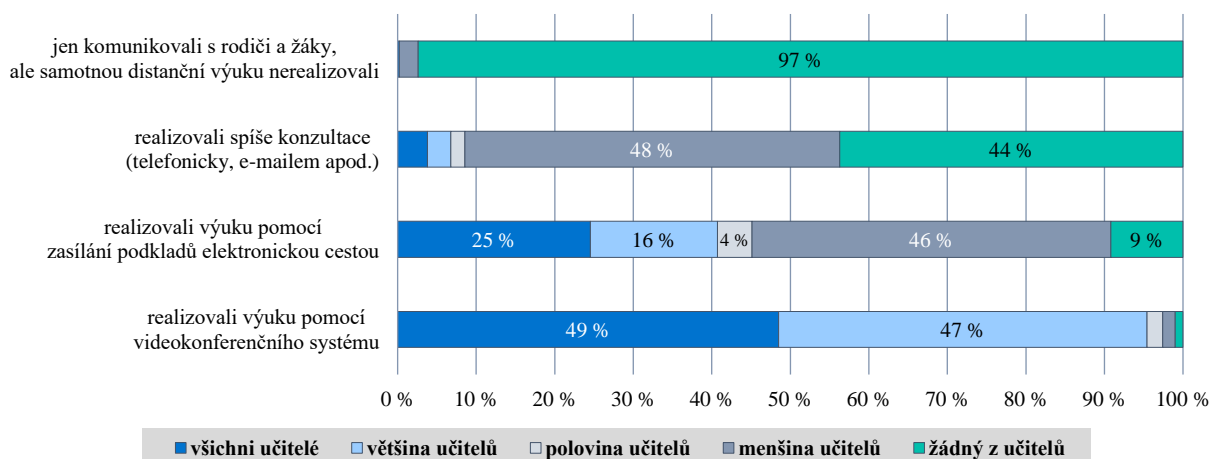

Kvalitu využívání digitálních technologií pro výuku dokládá výskyt možných způsobů jejího využívání mezi učiteli ZUŠ. V téměř všech školách buď všichni, nebo minimálně většina učitelů využívala on-line synchronní výuku. Využití asynchronní výuky formou zaslání podkladů bylo již výrazně méně časté, což zřejmě souvisí s povahou výuky v ZUŠ, kde podstatná část výukového času není snadno přenositelná do asynchronního prostředí a je založena na synchronní interakci mezi učitelem a žákem. Určitou výjimkou může být např. výuka hudební nauky apod.

Např. v hudební nauce se nám podařilo vytvářet v programu LearningApps zajímavé testy, kvízy a rébusy, které byly pro děti zpestřením.

Využívali jsme prostředí Google Classroom pro zadávání a odevzdávání úkolů.

GRAF 13 | Přístup učitelů k využívání digitálních technologií pro distanční výuku

Využívání digitálních technologií ve výuce se většinou neobešlo bez proškolení učitelů.

Cílená školení k podpoře digitální gramotnosti.

Proškolení pedagogů v oblasti IT a použitelných aplikací pro výuku.

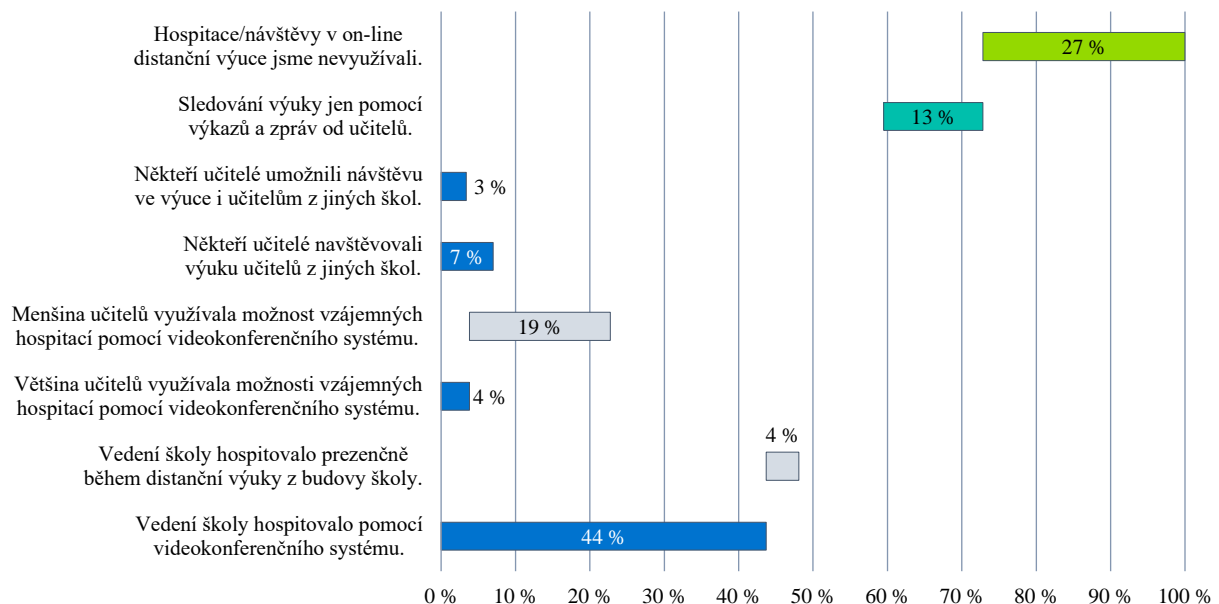
Někteří využili on-line školení k práci s digitálními technologiemi, stříhem apod. a tyto poznatky předávali ostatním pedagogům našeho sboru.

Další rozvoj dovedností v oblasti distanční výuky a využívání digitálních technologií předpokládají téměř všichni ředitelé ZUŠ (96 %). Více než polovina z nich uváděla, že rozvoj dalších dovedností je závislý na individuálních potřebách jednotlivých pedagogů a nelze jej specifikovat, což pravděpodobně může být dokladem absence informace o potřebách učitelů na straně některých ředitelů škol. Zhruba jedna pětina ředitelů uváděla potřeby dalšího vzdělávání v následujících oblastech: technické dovednosti vedení výuky pomocí videokonferenčního systému, znalosti kybernetického zabezpečení on-line výuky a dovednosti účelného využívání digitálních technologií i v prezenční výuce. Méně než desetina ředitelů škol uváděla potřebu dalšího vzdělávání v didaktických dovednostech vedení výuky pomocí videokonferenčního systému. Ve srovnání se základními a středními školami je v ZUŠ patrný vyšší podíl zájmu o oblast kybernetického zabezpečení on-line výuky, což koresponduje s indiciemi, které dokládají, že ne všechna výuka probíhala v zabezpečeném prostředí, a je ve svém důsledku pozitivním zjištěním, že se této oblasti chtějí školy věnovat. Naopak výrazně nižší je zájem o rozvoj didaktických dovedností vedení výuky pomocí videokonferenčního systému, což zřejmě souvisí s celkově nižším akcentem na didaktické dovednosti v základním uměleckém vzdělávání.

On-line synchronní výuka umožňuje mnohem lépe realizovat hospitace a vzájemné návštěvy. Významná skupina ředitelů škol této příležitosti využívala. Určitá část ředitelů na hospitace raději chodila do učeben, odkud učitel vedl on-line výuku (což ale nemohlo plnohodnotně nahradit hospitaci v on-line prostředí, neboť ředitel neviděl a neslyšel výuku tak, jak ji vidí a slyší žák, případně žáci). Tyto hospitace v učebnách navíc často sloužily spíše jako technická podpora při nastavování digitálních technologií. Více než polovina ředitelů škol pak nehospitovala distanční výuku vůbec, přičemž výrazná část z nich nahradila hospitace a poskytování zpětné vazby učitelům pouhým sledováním výkazů a pravidelných zpráv od jednotlivých učitelů. Přínos této administrativní zátěže pro učitele se z mnoha ohledů jeví velmi problematický a do budoucna by se ředitelé škol měli takového postupu vyvarovat.

Positivním zjištěním naopak je, že na více než jedné pětině škol alespoň část učitelů využívala možnosti vzájemných hospitací díky videokonferenčnímu systému. Podíl škol, ve kterých učitelé umožnili sledovat výuku učitelům z jiných škol nebo alespoň navštívili výuku někoho z jiné školy, byl však velmi nízký.

GRAF 14 | Využití hospitací v on-line distanční výuce pro podporu pedagogů

Vhodný způsob vedení pedagogů v obtížné době distanční výuky byl jedním z klíčových faktorů, který jim mohl pomoci zvládnout obtíž spojené s přechodem do digitálního prostředí. Jedním z přínosných způsobů jsou porady zaměřené na reflexi a výměnu zkušeností. Jelikož je výuka v distančním prostředí pomocí digitálních technologií zcela novou zkušeností pro téměř všechny učitele ZUŠ bez rozdílu, je právě vytvoření prostoru pro výměnu zkušeností jedním z neefektivnějších nástrojů zkvalitňování distanční výuky. Více než polovina ředitelů škol organizovala

pravidelné porady s prostorem pro reflexi, zbývající část sice porady organizovala také, ale jejich zaměření bylo odlišné a ředitelé často jen spoléhali na separátní jednání jednotlivých učitelů, což samozřejmě nemůže nahradit inspirativní jednání větší skupiny učitelů.

Přibližně jednou za dva měsíce se konala porada věnovaná distanční výuce, ale i jiným tématům. Distanční výuku učitelé pravidelně hodnotili a analyzovali písemnou formou – vedení školy pak reagovalo na upozornění, požadavky a podněty k distanční výuce.

Zasílání pracovních pokynů, jejich kontrolou a pracovními poradami v důležitých časech školního roku v malých skupinkách.

Hromadná komunikace přes e-maily. Debaty přímo ve škole – individuálně.

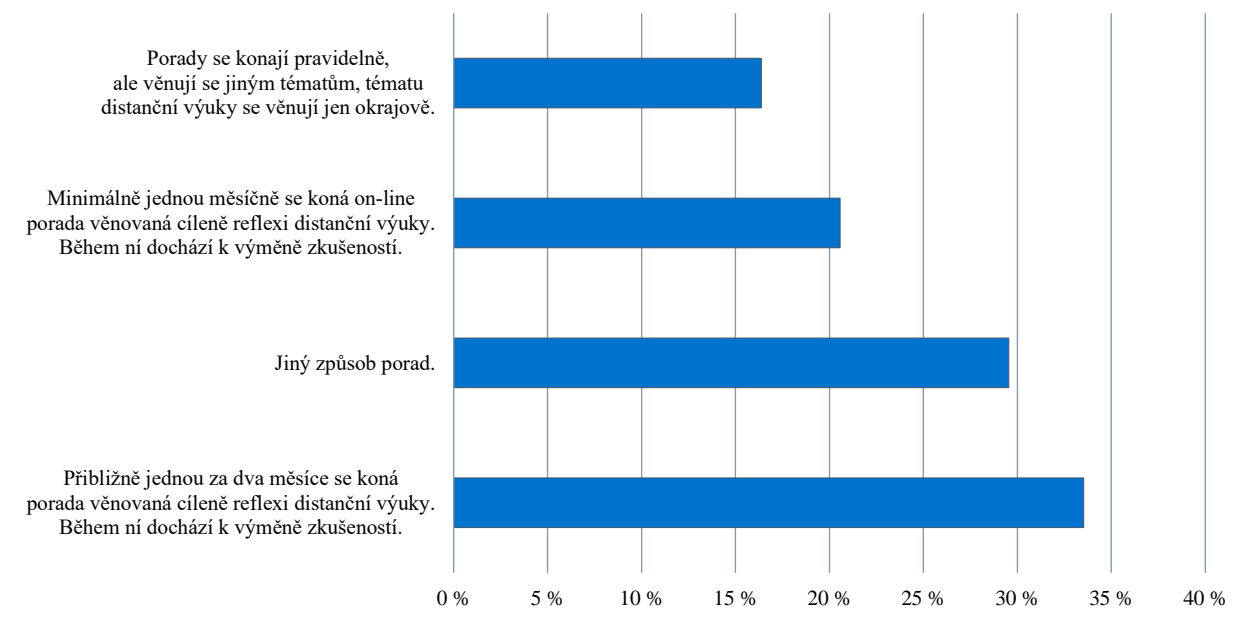
Každý učitel docházel individuálně na konzultace do kanceláře školy. V kanceláři školy byla stálá služba od 9 do 18 hodin. Pracovník v kanceláři školy byl proškolen a ovládal většinu programů na přenos dat pro distanční výuku.

Ne vždy bylo ale odlišné využívání porad problematické. Často ředitelé uváděli mnohem intenzivnější komunikaci.

Během tohoto období se komunikovalo trochu jinak, v podstatě neustále, řešilo se, co bylo aktuálně potřeba. Porady jednou za čas by nebyly dostačující. Jednotlivá oddělení na naší škole jsou velmi samostatná, zkušenosti a případné problémy se řešily v rámci těchto oddělení dle potřeby. Vedení školy komunikovalo především s vedoucími oddělení ohledně vyskytnuvších se nejasností a problémů a potažmo i se všemi ostatními učiteli, pokud to bylo potřeba. Řešily se především individuální problémy s návazností na našeho IT specialistu, který byl neustále učitelům k dispozici.

On-line výuka se probírala pravidelně v jednotlivých odděleních zvláště, všichni učitelé prošli rozsáhlým školením a v rámci jednotlivých sekcí si pravidelně vyměňovali zkušenosti s výukou. Využili také možnosti přihlásit se na výuku kolegů a načerpat z ní další inspirace.

GRAF 15 | Využití porady pro zkvalitnění distančního vzdělávání

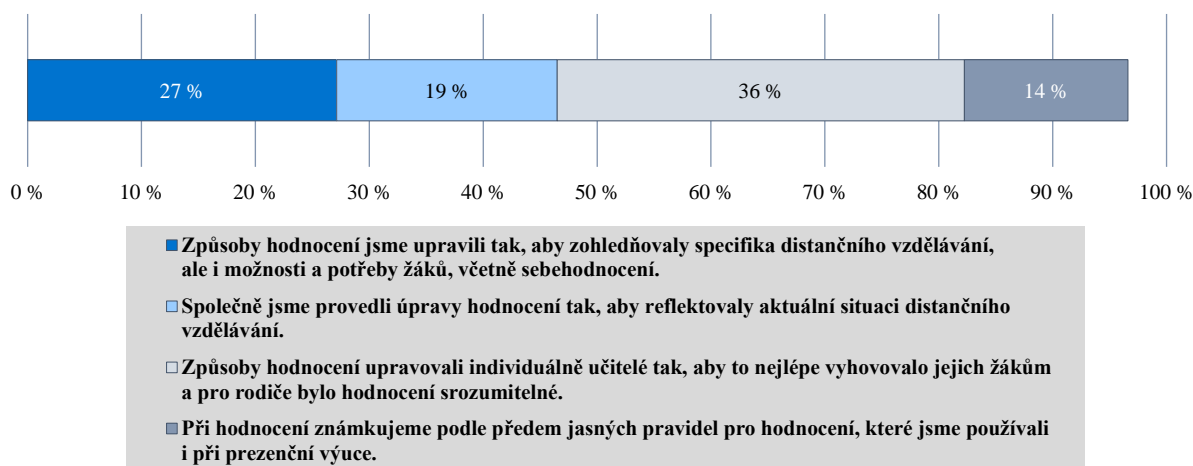
9

Hodnocení v době distanční výuky

9 HODNOCENÍ V DOBĚ DISTANČNÍ VÝUKY

Proměny v přístupu k hodnocení jsou spojeny s přístupem k řízení školy. Zatímco necelá polovina ředitelů ZUŠ deklarovala úpravy hodnocení na školní nebo oborové úrovni, tak zbývající ředitelé přenesli zodpovědnost za nastavení hodnocení na učitele, případně potřebu měnit nastavení hodnocení v době distanční výuky vůbec neidentifikovali.

GRAF 16 | Charakteristiky případné proměny ve využívaném hodnocení žáků

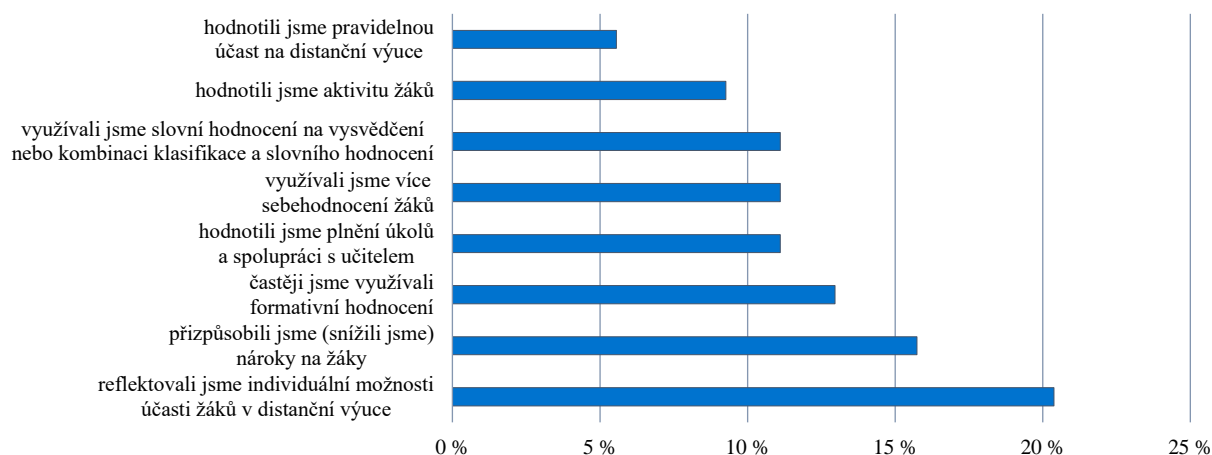
Školy, které reflektovaly na školní nebo oborové úrovni nutnost změn ve způsobech hodnocení, nejčastěji přizpůsobily hodnocení možnostem jednotlivých žáků.

Jednoznačně bylo preferováno slovní hodnocení za pomoci metodiky doporučené MŠMT a jednotné terminologie diskutované v rámci učitelských porad. Slovní hodnocení bylo součástí pololetního hodnocení, s vysvětlením převodu na známku. V rámci distančního vyučování odevzdávali učitelé dotazníky – Vlastní hodnocení učitele. Závěrečné hodnocení žáka bude tvořit písemné zhodnocení celé distanční výuky s popisem četnosti, formy i obsahu distančního vyučování a s posouzením míry dosažení očekávaných výstupů a naplnění kompetencí dle ŠVP. Tento dokument bude interní pro potřeby školy. Zároveň obdrží žáci závěrečné slovní hodnocení s uvedením celkové známky na vysvědčení.

K zaběhlému způsobu průběžného slovního hodnocení jsme přidali důraz na pololetní slovní hodnocení formou osobních dopisů žákům.

Vzhledem k tomu, že pro žáky účast ve výuce není povinná a poměrně velká část z nich toho využívala, je především hodnocení těchto žáků složité. Vracíme se tedy ke vzpomínkám, jak žák pracoval alespoň v době prezenční výuky, a bereme to tak, že všichni víme, že jejich hodnocení je tentokrát formální a má za cíl žáka spíše povzbudit do dalšího období, kdy už bude moci opět školu navštěvovat.

GRAF 17 | Nejčastěji uváděné formy přizpůsobení hodnocení

A decorative graphic at the top of the page. It features a long, solid grey horizontal bar on the left side. To the right of this bar, the numbers '1' and '0' are displayed in a large, hollow, outline font. The '1' is a simple vertical bar with a small notch at the top. The '0' is a simple oval shape. To the right of the '0', there is a smaller, solid grey rectangular block.

10

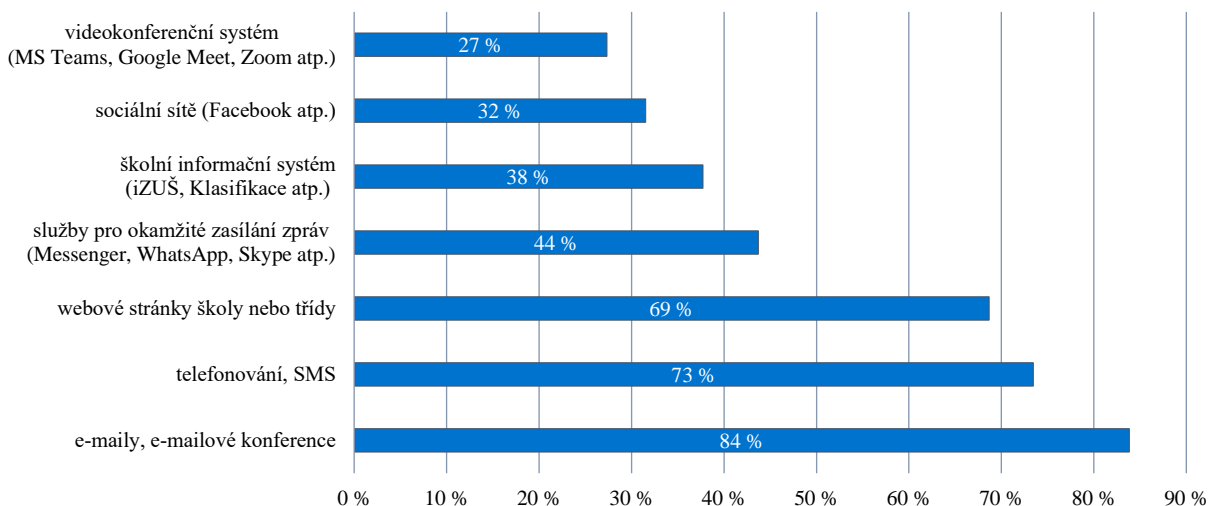
Komunikace s rodiči a žáky

10 KOMUNIKACE S RODIČI A ŽÁKY

Klíčový význam pro zvládnutí distanční výuky má pro všechny účastníky vzájemná komunikace. Proto bylo v době přechodu na distanční výuku doporučováno zintenzivnit komunikaci s rodiči i s žáky a podle potřeby aktivně hledat další komunikační prostředky tak, aby byly všechny potřebné informace pro každého jednoduše dostupné. Nestačilo tedy jen umísťovat informace na web a spoléhat se, že si informace rodiče či žáci někdy přečtou.

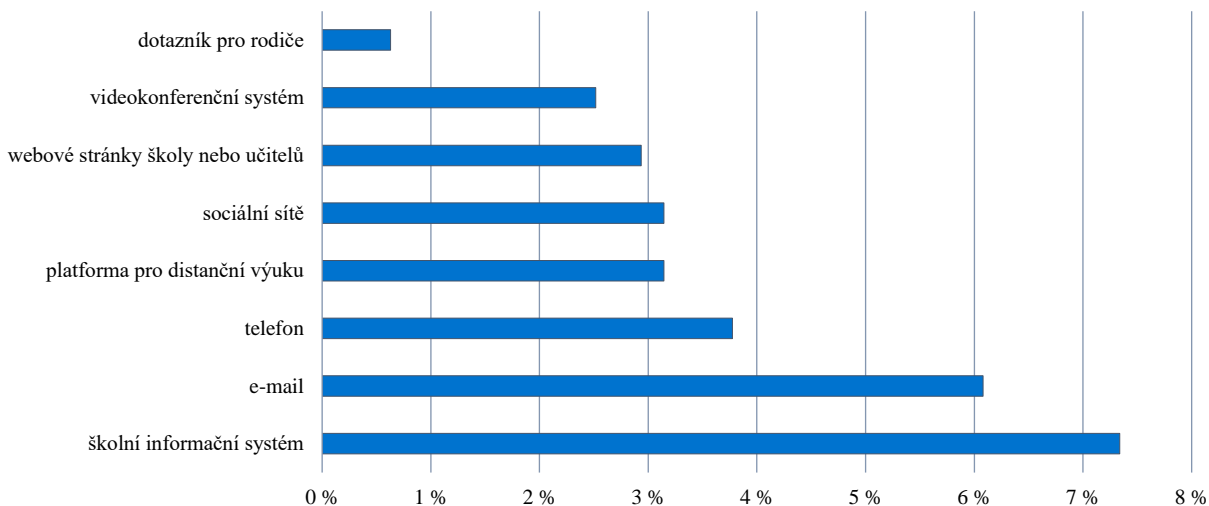
Nejvíce se školám osvědčilo využívat vedle webových stránek další tradiční kontaktní prostředky, jako je e-mail a telefon. Výrazně méně pak školy využívaly on-line komunikační nástroje.

GRAF 18 | Formy komunikace s rodiči v době distanční výuky

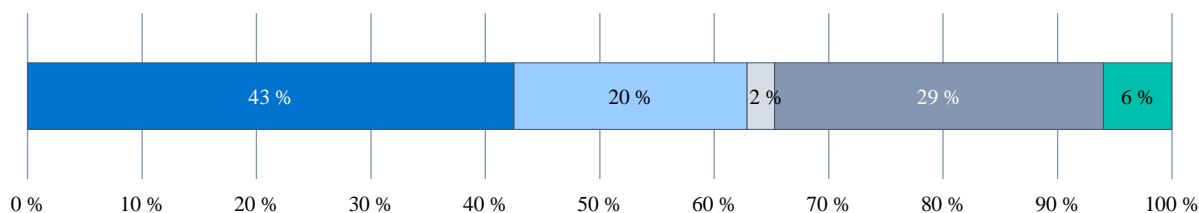
Jen malá skupina ředitelů škol (16 %) deklarovala, že nastavila nové a dříve nepoužívané způsoby komunikace. Nejčastěji šlo o využívání školního informačního systému. Většina ředitelů (57 %) předpokládala, že alespoň někteří učitelé zintenzivnili komunikaci s rodiči, což ovšem znamená, že to nemohou říci s určitostí. A necelá čtvrtina ředitelů škol (23 %) se domnívala, že dosavadní způsoby komunikace jsou zcela dostačující a nebylo potřeba je měnit.

GRAF 19 | Nově používané způsoby komunikace s rodiči

Jedním z cílů komunikace bylo zajistit bezproblémový přechod na distanční výuku. Náročnost distanční výuky znamená většinou automaticky zátěž i pro rodiče, zvláště u mladších žáků. Z tohoto důvodu je pozitivním zjištěním fakt, že čtyři pětiny ředitelů škol počítaly s přizpůsobením rozsahu spolupráce s rodiči jejich (spíše omezeným) možnostem a jen jedna pětina ředitelů škol deklarovala, že rozsah spolupráce rodičů byl shodný jako při prezenční výuce. Necelá jedna třetina ředitelů opět ponechala rozhodnutí na učitelů a jeho domluvě s rodiči.

GRAF 20 | Zapojení rodičů při distanční výuce

- Snažíme se rodiče nepřetěžovat, proto volíme způsoby výuky a komunikace, které nevyžadují jejich přímou účast a podporu, ale vedou k rozvoji žáků.
- Předpokládáme podobný rozsah spolupráce rodičů jako při běžné prezenční výuce.
- Snažili jsme se rodiče nepřetěžovat, proto jsme minimalizovali úkoly spojené s distanční výukou, i když to znamená nižší kvalitu rozvoje žáků.
- Distanční vzdělávání znamená spolupráci rodičů, proto jsme rozsah úkolů a intenzitu rozvoje žáků ponechali na domluvě učitelů s rodiči.
- Kombinace ostatních.

Cílem komunikace s rodiči bylo nejen je informovat a zajistit co nejhladší přechod na distanční výuku, ale také získávat od nich zpětnou vazbu ke způsobu a kvalitě distanční výuky. Jen polovina ředitelů škol uvedla, že zpětnou vazbu od rodičů pravidelně získávali. Zbývající ředitelé škol většinou spoléhali jen na zprostředkované informace nebo reagovali na nedostatky, které museli řešit.

Při distanční výuce se prohloubila komunikace s rodiči, kteří se automaticky při každém kontaktu s učitelem vyjadřovali ke kvalitě výuky. Reakce proběhly také e-mailem a telefonicky a směřovány byly k vedení školy.

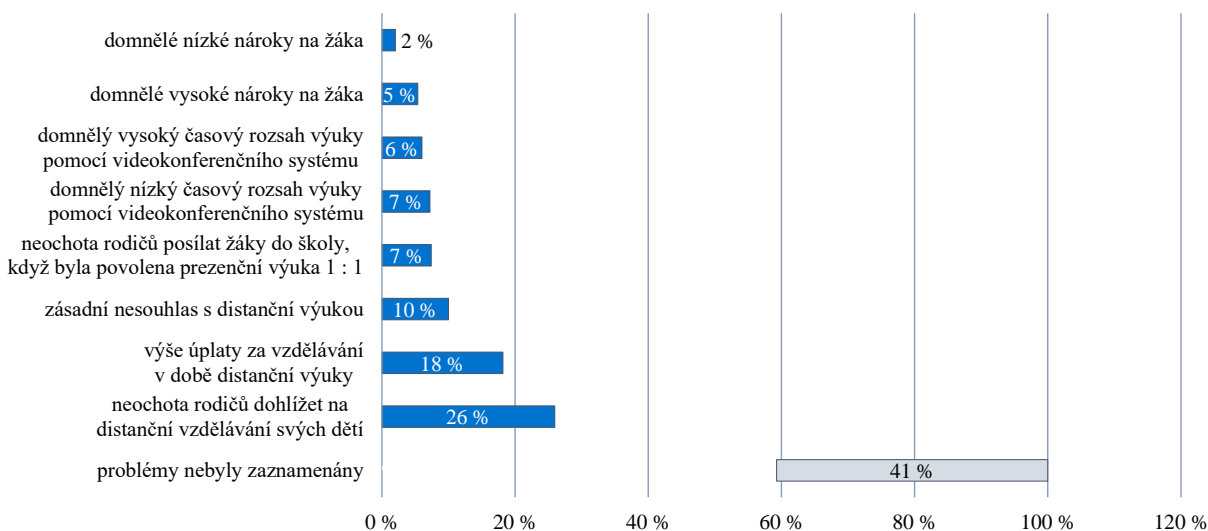
Informace jsme měli od rodičů nejčastěji prostřednictvím e-mailů a telefonátů (často pochvala a poděkování za práci a úsilí pedagogů, někdy dotazy a výhrady k formě distanční výuky, které byly ihned vyřešeny).

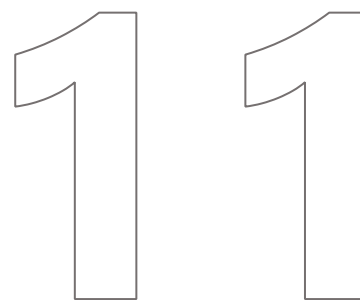
S informacemi a názory rodičů za mnou chodili sami pedagogové. Sdělovali mi, k čemu měli rodiče připomínky a jak jim oni sami odpovídali. Většinou rodičům komunikace s učitelem stačila.

V ještě menší míře získávali ředitelé ZUŠ zpětnou vazbu k distanční výuce od žáků. Většina ředitelů uváděla, že informace měli pouze zprostředkovaně od učitelů, a pouze třetina ředitelů škol se snažila získávat informace od všech žáků. Desetina ředitelů škol dokonce uváděla, že informace měli buď jen velmi částečné, nebo neměli informace žádné.

Nejčastějším problémem, které řešili rodiče se školou, byla neochota účastnit se distančního vzdělávání a s tím související otázka výše úplaty za vzdělávání v době distanční výuky.

GRAF 21 | Zaznamenané problémy při komunikaci s rodiči

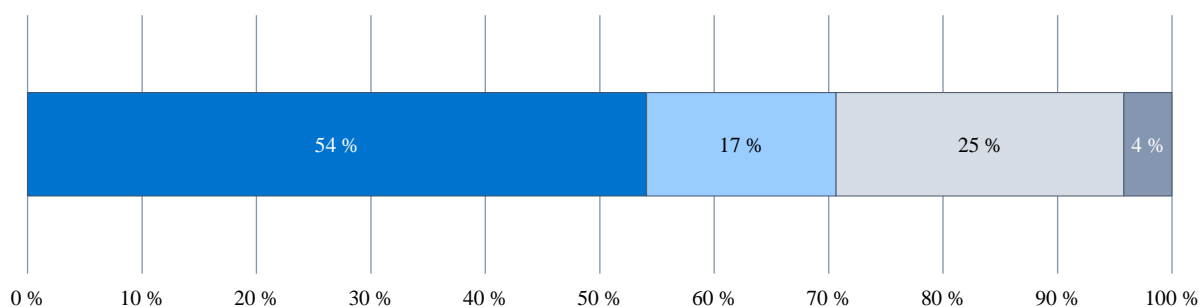

Dopady distanční výuky pro další období

11 DOPADY DISTANČNÍ VÝUKY PRO DALŠÍ OBDOBÍ

Celkový pohled na distanční výuku v ZUŠ, i když není veden z odstupů, což by jistě bylo lepší, dobře dokresluje výše uvedené odlišné přístupy vedení ZUŠ k řízení distanční výuky. Pozitivním zjištěním je, že více než 70 % ředitelů škol získané zkušenosti plánuje využít i v době výuky prezenční. Pro více než čtvrtinu ředitelů ZUŠ naopak byla distanční výuka pouze nezbytnou nutností a získané zkušenosti patrně nebudou mít žádný vliv na realizaci prezenčního vzdělávání.

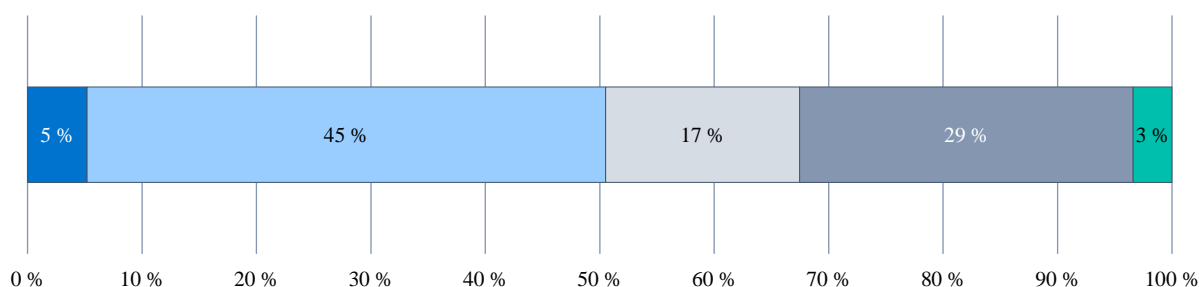
GRAF 22 | Celkový přístup vedení školy k distanční výuce

- Distanční výuka je pro nás náročná, ale některé její prvky zkusíme využít i při běžné výuce.
- Distanční výuka nám přinesla možnost znovu uvažovat o pojetí i způsobu prezenční výuky.
- Distanční výuka je pro nás nyní nutnou alternativou, která s největší pravděpodobností nebude mít vliv na naši další práci.
- Kombinace předchozích.

Podobně odlišný je i přístup k promítnutí zkušeností do strategie školy na další období. Polovina ředitelů škol si uvědomuje, že distanční výuka byla zdrojem cenných zkušeností, které se pravděpodobně promítnou do změn ve strategii školy. Třetina ředitelů se pak chce soustředit spíše na řešení aktuálních problémů a na podporu jednotlivých učitelů.

GRAF 23 | Promítnutí zkušeností s distanční výukou v dlouhodobém horizontu

- Na základě zkušeností s distanční výukou se chystáme upravit strategii školy, příp. vizi školy apod.
- Až budeme celkově vyhodnocovat distanční výuku, tak je velmi pravděpodobné, že některé zkušenosti promítneme do strategie školy.
- Současná strategie školy i v době distančního vzdělávání plně vyhovovala.
- Pandemie nám ukázala, že je důležitější soustředit se na řešení aktuálních problémů, být učitelům nablízku a pomáhat jim v konkrétních situacích.
- Kombinace předchozích.

Mezi hlavními úspěchy uváděli ředitelé to, že se jim žáci ze školy neodhlásili, a pozitivně poukazovali také na výrazný rozvoj dovedností svých učitelů.

Za největší úspěch považujeme zapojení všech žáků školy kromě tří žáků (rodiče s distanční formou nesouhlasili). Dalším úspěchem byla výuka hudební nauky, které se účastnili všichni žáci skupin od předhudební výchovy přes žáky 1.–5. ročníku hudební nauky.

Jako úspěch vnímáme malé procento odhlašujících se žáků (tady je však třeba dodat, že jsme na začátku roku 2020/2021 zavedli jedno školné na celý školní rok a zřejmě to mělo vliv na menší počet odhlášených žáků v pololetí). Úspěch je určitě také v intenzitě zapojení do studia, které u většiny žáků zůstalo neměnné. Schopnost adaptovat se v krátkém čase na nové učební podmínky je také úspěchem. Zaznamenali jsme vylepšení IT schopností starších učitelů (alespoň částečně). Zaznamenali jsme i výrazné obohacení metodických a didaktických postupů na straně pedagogů.

Naše výuka přinášela zpestření a radost našim žákům a rodičům v době šedé pandemie. Tak to cítili rodiče, kteří psali a děkovali, že „zuška“ byla pro ně záchranným kruhem. Co víc si přát. Možná to bylo nejen díky online komunikaci, do níž jsme se od počátku vrhli téměř všichni aktivně (oproti základním školám v našem městě, ty zpočátku pouze rozdávaly úkoly, střední pak nekomunikovaly vůbec), ale i díky tomu, že vznikla spousta nových a zajímavých projektů, do kterých se zapojili i absolventi školy a které potěšily nejen samotné účastníky (žáky a učitele), ale pochvalovalo si je celé město: např. tři vánoční pořady puštěné na velkoplošné obrazovce na náměstí v našem městě, plakátovací plochy s hrou pro občany a spousty dalších aktivit. Zkrátka zatímco dveře Domu kultury ... byly zavřené na petlici, tak i v takové podivné době byla „zuška“ centrem kulturního dění.

Já osobně, jako ředitelka, považuji za největší úspěch této náročné doby, že téměř ze 40 učitelů školy měla osobní problém s výukou pouze jedna učitelka. Ostatní se přizpůsobili situaci, pružně reagovali, komunikovali, řešili problémy za pochodu a naučili se zároveň mnoho nových věcí. Byli ochotni se učit.

Další úspěch vidím v nadšení některých učitelů tuhle věc řešit i přesto, že nás všechny stál tento školní rok mnohem více práce a hodin souvisejících s výukou navíc. Podařilo se např. nahrát dvě nové skladby jazzového orchestru a vložit je na YouTube. Náš orchestr letos slaví 20 let své činnosti a měli jsme před Vánoci naplánován slavnostní koncert spolu s bývalými členy orchestru, což se nepodařilo. Ale právě i s bývalými členy vznikly dvě online nahrávky, což mě velmi těší.

Rychlý přechod na online výuku: již v prvních dnech omezení na jaře 2020 obdrželi všichni učitelé a žáci přístupové údaje do MS Teams a proběhly první online hodiny, na konci března 2020 se uskutečnila první online pedagogická rada. Většina žáků pokračovala v uměleckém vzdělávání bez výraznějšího zpomalení, někteří v této době svůj umělecký růst dokonce akcelerovali. Podařilo se nám realizovat řadu domácích žákovských koncertů i několik online koncertů.

Z potřeb, které ředitelé škol uváděli, dominovala inovace či dokoupení digitální techniky, pomoc s technickým zabezpečením, ale i potřeba metodické podpory zaměřené právě na využívání digitálních technologií v ZUŠ.

Neustálá přítomnost zaměstnance IT, nákup speciálního vybavení – mikrofony, programy pro přenos kvalitního zvuku apod., proškolení zaměstnanců v oblasti využití dalších digitálních technologií pro konkrétní obor nebo předmět.

Zejména významnější podpora základního uměleckého vzdělávání ze strany MŠMT, současně ale také materiálně-technické vybavení, včetně důkladného proškolení. Vzdělávací programy s tematikou distančního vzdělávání v rámci DVPP (celý kolektiv).

Školení v oblasti práce s úpravou videí a školení v oblasti využití hudebních aplikací na počítači v distanční výuce. Odstranit a eliminovat výpadky internetu.

Lepší technické vybavení v každé třídě, další vzdělání pedagogů k maximálnímu využití platformy MS Teams (ale rozloženě v čase tak, aby byl prostor pro vstřebání a vyzkoušení naučeného postupně).

Finanční pomoc k vybavení školy digitálními technologiemi ze strany MŠMT. Větší součinnost ze strany MŠMT při pomoci realizovat kvalitní distanční výuku (nabídka odborných seminářů apod.).

1 2

Doporučení

12 DOPORUČENÍ

Doporučení pro školy

- Promyslet promítnutí pozitivních zkušeností s distančním vzděláváním do výuky v prezenčním režimu s cílem i nadále zvyšovat kvalitu a atraktivitu vzdělávání v ZUŠ.
- S využitím zkušeností z období distančního vzdělávání nastavit strategie pro efektivní kombinace synchronních a asynchronních forem výuky v prezenčním, kombinovaném, případně i distančním režimu.
- Pravidelně vyhodnocovat realizaci výuky s pedagogickým sborem bez ohledu na to, zda je výuka realizována distančně, prezenčně, nebo kombinovanou formou.
- Podporovat zvyšování digitálních kompetencí u učitelů ZUŠ a jejich efektivní implementaci do vzdělávání.
- Dbát na otevřenou a důslednou komunikaci s žáky i jejich rodiči.
- Pro případ, že by v budoucnu znovu došlo k přechodu na převážně distanční způsob vzdělávání, důsledně reflektovat metodická doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, podporovat sdílení zkušeností s distanční výukou a přístupů k distanční výuce mezi učiteli jednotlivých oborů ZUŠ i mezi učiteli napříč těmito obory, nastavit jednoduchá a přehledná pravidla fungování distančního vzdělávání, včetně jednotné výukové a komunikační platformy, promyslet organizaci a realizaci takových forem distančního vzdělávání, které budou atraktivní nejen pro žáky hudebního oboru, v němž byla situace z pohledu distanční výuky nejpříznivější, ale také pro žáky ostatních oborů základního uměleckého vzdělávání, včetně takových pedagogických přístupů, které při distanční výuce nebudou vyžadovat výlučně využití digitálních technologií, s jejichž podporou se žáci v případě distanční výuky vzdělávají na základní či střední škole, ale umožní rozvoj uměleckého vzdělávání i v off-line režimu. Promyslet a nastavit takové pedagogické přístupy, které nebudou v případě dalšího distančního vzdělávání vyžadovat po rodičích, aby svým dětem poskytovali kontinuální podporu ještě při vzdělávání v ZUŠ.

Doporučení pro zřizovatele

- Zajímat se o potřeby zřizovaných základních uměleckých škol, zejména v oblasti finančního, technického a materiálního zajištění výuky, včetně té distanční.
- Diskutovat s ředitelem školy možnosti podpory pedagogického sboru, reflektovat potřeby vedení školy i učitelů.
- Zajímat se o kvalitu výuky, distanční i prezenční, a v dohodě s ředitelem školy nabízet podporu pro její zvyšování.

Doporučení pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- Podporovat proces zkvalitňování základních uměleckých škol s využitím reflexe zkušeností z distanční výuky, podporovat sdílení příkladů inspirativní praxe i setkávání ředitelů základních uměleckých škol k reflexi distančního vzdělávání a k využití pozitivních zkušeností pro obohacení výuky v prezenčním režimu.
- Ve vydávaných metodických dokumentech i nadále zohledňovat specifika ZUŠ.
- Zvážit další možnosti finanční, materiální i metodické podpory základního uměleckého vzdělávání.
- Zvážit zapojení ZUŠ do pokusného ověřování kombinované formy vzdělávání.

Fráni Šrámka 37 | 150 21 Praha 5 | www.csicr.cz